

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE — SOCIOLOGIE

Director: **DEM. I. DOBRESCU**
Președintele Ununei Avocaților din România

COMITETUL DE REDACȚIE:

TR. ALEXANDRESCU
Avocat, Direc. Contenc. B-pei
G-le a Țării Românești

ALEX. CERBAN
Profesor la Facultatea
de Drept, București

IOSEF G. COHEN
Avocat
membru Cons. legislativ

GR. CONDURATU
Consilier la Curtea de Apel
București

RÉNÉ DEMOGUE
Profesor la Facultatea
de Drept din Paris

V. FONGOROZ
Dr. în Drept din Buc.
Avocat

ALFRED JUVARA
Dr. în Drept din Paris
Avocat

D. NEGULESCU
Profesor la Facultatea
de Drept, București

I. GR. PERIETEANU
Avocat

C. SIPSOM
Profesor la Facultatea
de Drept, București

C. STOEANOVICI
Dr. în Drept din Paris
Avocat

GR. TRANCU-IAȘI
Fost Ministru al Muncii
Avocat

P. VASILESCU
Dr. în Drept din Paris
Avocat

AL. VELESCU
Dr. în Drept din Buc.
Avocat

ALBERT WAHL
Profesor la Facultatea
de Drept din Paris

Secretar de Redacție: E. C. DECUSARA, Dr. în Drept din Paris, Directorul Statisticii Judiciare

Membrii corespondenți pentru Paris: EDOUARD LÉVY și SILVIU KRAINIC, D-ri în Drept, Avocați, Paris

ABONAMENTUL

Un an p. B-ci, Case Com. și Autorit. 800 lei
" Avocați 500 "
" Magistrați 400 "
6 luni prețul de sus pe jumătate

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

In lunile Iulie și August
apare odată la 2 săptămâni
Abonamentele se plătesc totdeauna înainte

Redacția și Administrația

București, Artei, 5 și Rahovei, 5
Lângă Palatul Justiției
TELEFON 13/29

A apărut în Editura Curierului Judiciar, **Dreptul Vamal Sancționator**, un vol. 328 pagini, de d-l avocat I. V. Merlescu, cu o prefață de d-l Profesor Paul Negulescu. Prețul 100 lei.

Tabla de materii a Curierului Judiciar pe 1923, a apărut. Ea este un adevărat repertoriu juridic. Prețul 50 lei.

SUMAR

- Legăturile dobândite de Curierul Judiciar în Franța;
- Pentru cel din . . . Cetate, de d-l C. A. Romano, Președinte la Curtea de Apel București;
- D-l Manu și Hegel, de d-l Dem. I. Dobrescu;
- O explicație, de d-l Dr. Paul G. Rarincescu;

Jurisprudență:

- Curtea de Casație S. I: Ministerul Domeniilor cu Nae Popescu și alții (Data introducerii unui apel neregulat, înainte de comunicarea sentinței, trebuie considerată ca dată dela care începe a curge termenul de apel. Art. 104, 318 și 376 pr. civilă);
- Curtea de Casație s. II: Mina și Trojan Bercovici (Dacă un apel penal adresat Președintelui Trib. care a pronunțat hotărârea, este regulat făcut? Art. 193 pr. pen.) cu o Notă de d-l avocat Paul Porumbeanu;
- Trib. Ilfov s. II: Soc. an. Viața Românească și Soc. an. Socco & Co. cu Ministerul de Industrie și Comerț (In materie de speculă, apelul Soc. anonime făcut de un procurator general este valabil, amenda având un caracter civil. Dispozițiile legii speculei nu sunt aplicabile editorilor. Art. 199 pr. penală, 316 pr. civilă și 13 legea speculei), cu o Notă de d-l Prof. D. Alexandrescu;
- Trib. cor. Bar-sur-Aube și Curtea de Apel din Berlin: Despre specula ilicită cu o Notă de d-l Prof. D. Alexandrescu;
- Trib. Olt: Maior N. Ionescu cu Banca Uniunii Comerciale și Industriale Slatina (Cum trebuie considerat mandatul unui director de bancă față de terți în cazul executării parțiale a unui contract de deschidere de credit? Art. 78 cod com.), cu o Notă de d-l avocat P. Vasilescu;
- Judecătoria Ocol. Beresti-Covurlui: Constantin O. Zugravu cu Anton Iorgu (Caracterul arvunei într'un contract de vânzare în cazul imposibilității executării lui), cu o Notă.

Rugăm stăruitor pe d-nii abonați din provincie a nu mai aștepta alte invitațiuni, sau sosirea încaștorilor, și a bine voi să trimită achitarea abonamentului prin mandat postal, direct la administrația ziarului „Curierul Judiciar”, București, Rahovei 5, notând pe cotorul mandatului, pentru abonamentul datorat partida No.

Legăturile dobândite de Curierul Judiciar în Franța

Legăturile mai strânse de după război între reprezentanții științei juridice franceze și acei ai României s'au făcut în primul rând, trebuie să o spunem cu adevărată mândrie, prin Curierul Judiciar. Apropierea între barourile din Paris și București și actul de mare generozitate al celui dintâi, care a dăruit o bogată bibliotecă Corpului de avocați din capitala țării noastre întregite, s'au realizat sub decanatul d-lui D. Dobrescu, președintele Consiliului de administrație al societății noastre și actualul director al revistei. Vizita în România a eminentului civilist, D-l R. Demogue, profesor al Facultății de Drept din Paris și codirector al importante publicațiunii «Revue trimestrielle de Droit civil», se datorește d-lui N. Schina, care a voit, în lupta sa pentru organizarea corpului funcționarilor, să aducă la cunoștința publicului român curente de idei în jurul lucrărilor asupra statutului funcționarilor din Franța. Mulțumită stăruințelor profesorilor universitari din comitetul de redacție al Curierului Judiciar, sprijinite de d-nii C. Dissescu și P. Missir, studenții facultății juridice din București au avut prilejul să asculte ciclul de interesante prelegeri, cu vederi originale, ale d-lui prof. Demogue, din materia atât de delicată a responsabilității.

Curierul Judiciar are onoarea a anunța pe cititori, că marele profesor de drept dela Facultatea din Paris, d-l Albert Wahl, a primit să facă parte din comitetul de redacție al acestei reviste, promițând tot concursul d-sale.

Propunerea i-a fost făcută în numele Curierului Judiciar de d-l Iosif G. Cohen, membru în comitetul

nostru de redacție, cu ocaziunea ultimei sale călătorii la Paris.

D-l Albert Wahl a acceptat propunerea, prin scrisoarea din 19 Ianuarie 1924, adresată d-lui avocat Cohen, din care extragem:

Paris 19 Ianuarie 1924.

Mon cher maitre,
Je vous adresse l'article que vous avez bien voulu me demander.

Vous avez eu l'amabilité de me solliciter de faire partie du Curierul Judiciar. Je le fais avec plaisir.

J'ai été heureux de votre visite et j'espère que la renouvellerez bientôt.

En attendant, je vous envoie mes meilleurs amitiés.

(ss) Albert Wahl.

Deasemenea, Curierul Judiciar a reusit, grație concursului acordat de d-l profesor R. Demogue, ca abonamentul la Revue trimestrielle du droit civil să fie redus pentru abonații din România dela 40 fr. la 25 fr. anual. Curierul Judiciar este autorizat de Librăria Sirey din Paris să primească aceste abonamente dela toți locuitorii țării. Astfel că toți doritorii se pot, de azi înainte, adresa direct Curierului Judiciar pentru efectuarea abonamentelor în zisele condițiuni, adăugând 2 fr. drept comision și spese de corespondență.

În timpul șederei sale la Paris, d-l avocat Iosif G. Cohen a fost invitat să ia parte la ședințele Societății de studii legislative din Franța, care are menirea de a discuta și prepara legile supuse votului Parlamentului și în general de a ușura reforma codurilor și a legilor.

Ședințele adunărilor generale se țin în Camera de consiliu civilă a Curții de casație, sub președenția d-lui H. Berthélemy, membru al Institutului și Decan al facultății de drept din Paris, având ca președinte de onoare pe d-l Millerand, Președintele Republicei și fost președinte activ al Societății, iar ca secretar pe d-l P. Dufourmantelle, fost avocat la Consiliul de Stat și la Curtea de casație.

Discuțiunile se urmează asupra chestiunii puse la ordine pe baza comunicărilor făcute de raportorul numit de comisiune. Ele sunt stenografiate și trecute în extenso în Buletinul Societății de studii legislative, care apare de patru ori pe an.

D-l Berthélemy s'a interesat de aproape de starea legislațiunii țării noastre în urma tratatelor de pace și în special de mersul unificării legislative în țările alipite, precum și de Baroul nostru și avocații lui.

Reputațiunea strălucită a multor din avocații noștri, întretine continuu fie amintirile foștilor profesori de elevii lor eminenți, fie prietenii actualilor profesori, foști colegi ai multor avocați din România.

Decanul Baroului de Ilfov, d-l Istrate Micescu, își păstrează faima dobândită prin lucrarea sa La Personnalité morale de l'Indivision și este cunoscut de toți prin cunoscuta citație făcută de Saleilles.

D-l Albert Salle, decan al ordinului avocaților a ținut să reamintească d-lui Cohen dragostea sa

părintească pentru Baroul de Ilfov și mulțumirea sufletească de a fi putut să îmbogățească biblioteca Baroului cu cărți franceze, transmițând prietenii sale fostului Decan Dem. Dobrescu, actualul Președinte al Uniunii avocaților.

Nu știm dacă până azi Baroul de Ilfov și guvernul țării au adus recunoștința lor printr'un simbol convențional.

Adunările Societății de studii, pregătesc acuma cu multă asiduitate propunerile de făcut asupra legii proprietarilor și proprietății comerciale.

În ședința dela 18 Ianuarie 1924, Consiliul de direcțiune al Societății de studii legislative a numit pe d-l avocat Iosif Cohen ca membru asociat.

Din această societate mai fac parte până azi d-nii profesori universitari: C. Dissescu și Constantin Stoicescu, precum și Institutul social român.

Alături de societatea de studii legislative, funcționează ca Societate aparte în Franța «Societatea de legislație comparată», care are de obiect studiul legilor diferitelor țări și căutarea mijloacelor practice de a ameliora diversele ramuri ale legislațiunii.

Printre membrii figurează din România d-nii: D. Alexandresco, având încă titulatura de consilier la Curtea de Casație; d-na Alimănișteanu-Bilcescu, prima femeie doctor în drept din Paris, care aduce și azi însemnate contribuții relative la legislația română, Vl. Atanasovici, C. Dissescu, Ju'iu Maniu, Alexandru Marghiloman, Dim. G. Maxim, N. Mitescu, Dem. Negulescu, Em. Porumbaru, azi încetat din viață, Rădulescu, Râmniceanu-Manolescu (Corneliu), Rosetti-Bălănescu, Thoma Stelian, C. Stoicescu, Institutul social român.

Curierul Judiciar a fost ales membru asociat al Societății de legislație comparată, precum și d-nii: Dem. Dobrescu, Gr. Conduratu și Iosif Gh. Cohen.

Tratative serioase au început între această Societate și un grup de juriști români, cărora li s'a încredințat misiunea de a se forma fie ca o filială la București, fie în secțiune română la Paris.

Sperăm că astfel se va înfăptui o concretizare mai solemnă a înfrățirii dintre Franța și România și se va înlesni străinătății o cunoaștere mai exactă a Românilor și legislației României-Mari.

Curierul Judiciar aduce mulțumirile sale d-lor Albert Wahl, R. Demogue și Iosif G. Cohen, pentru serviciile făcute.

CURIERUL JUDICIAR

Pentru cel din .. Cetate!

Cei-ce, fără porniri și imparțiali, — vor fi citit articolul d-lui Președinte de secție dela Trib. Teleorman (Curierul Judiciar Nr. 5 din 1924), desigur, l'au respins cu indignare!

Și eu, mă întreb: este cu putință ca un magistrat de gradul și vechimea d-lui Pascu Dinescu să se facă receptorul a diferite versiuni insuficient controlate, pe cari adunându-le, canalizându-le și sistematizându-le ani întregi, să le arunce de odată opiniei publice?

Dacă în vre-o „presă revolver“, dintr'un stat oarecare, a apărut când-va un articolas defăimător justiției române (probabil inspirat de vre-o parte interesată), este bine, este demn să fie luat drept o axioma prin care să se oglindească opinia streinățăței?

Dacă un reprezentant al unei instituții de bancă din București a propus ca, prin sindicalizarea mai multor instituții similare, să se convină între ele ca anumite conflicte să fie deduse unui tribunal de arbitrii (format tot din magistrați ? !), trebuie neapărat trasă concluzia că banca care a făcut propunerea, ce a rămas neadoptată, a avut motive de suspiciune ? Sau mai probabil, ceea ce o determinase, a fost numai prea marea temporizare până a se putea obține o soluție definitivă prin intermediul instanțelor de judecată din dreptul comun, temporizare datorită înmulțirii afacerilor dupe războiu și a legilor speciale cu caracter urgent.

Dacă într'o provincie alipită în care, pe alocuri, încă mai dăinuiesc unele reminiscențe și obiceiuri.... rusești, un oarecare, originar din acea parte și mai în urmă devenit acolo magistrat, a găsit cu cale să și împroprietărească.... neamurile, este serios să se denunțe în așa fel, încât să nască credința că magistrații din vechiul regat și-au împroprietărit până și.... soacrele ? !

Dacă iarăși, în vre-un județ a auzit sau a văzut d-l Dinescu, că magistrații prezidează și conduc unele societăți de aprovizionare a funcționarilor, etc., d-sa, generalizând cazul, ajunge să-l blameze din teama că acei magistrați întâmplându-se ca acasă la ei să ducă lipsa a tot ce abundă în acele organizații, nu vor putea rămâne feriți de tentațiuni, care desigur scoboară și compromis.

Pe un asemenea raționament, totți cei ce manipulează zilnic zeci și sute de milioane lei, precum casierii Băncii Naționale, ai Ministerului de finanțe, etc., și cari la familia lor numeroasă văd lipsa strictului necesar, ar urma să și însușească sumele ce le necesită din caseta funcțiunii ce îndeplinesc, iar judecătorii cari împart zilnic prin dispozitivele sentințelor lor zeci de milioane de valută forte, fiindcă.... nici această marfă nu se găsește în casa judecătorilor să și ungă și ei degetele din miera ce au de împărțit... ?

Nu știu unde a și putea să mă opresc, voind a califica o asemenea argumentare... ? Și iarăși, cum va stabili d-l Dinescu că a vorbit în serios colegul care i-a zis : „Că a mai rămas în magistratură numai ca să și speculeze situația de judecător“. În genere : „cine făptuește, nu pomenește“; în tot cazul, dacă astfel se va fi exprimat acel magistrat, care va fi devenit din clipa aceea, atitudinea d-lui Prezident Dinescu față de acel coleg ? Dacă cu adevărat, autorul articolului dorea numai curățirea magistraturei, de ce ținea sub obroc dela 14 Februarie 1923 cazurile ce cunoștea și cari dintr'un sentiment, ce mă tem că poate lipsește d-lui Dinescu, au fost refuzate de ziaristi ?

În interesul instituției eră necesar a se aduce neîntârziat la cunoștința locului în drept orice caz personal cunoscut, dar astfel, cum a procedat acum d-l Prezident de secție dela Teleorman, lasă impresia că a făcut-o probabil în preajma dorinței de a părăsi cetatea, și încă cu... torța incendiară în mână !

În tot cazul, cavalerismul de care tinde să facă dovadă, socotesc că îi recomandă a se gândi dacă ar mai putea să rămână într'o cetate (expresia este a d-lui Dinescu), în care în afară de câte-va excepții s'ar găsi numai.... cete de nedemni !

Dar magistratura nu va rămâne, mai mult, întinată, prin articolul d-lui Prezident de Teleorman, care coboară numai pe autor. Oricât ar fi bun prieten cu d-l Hugo Friedman, cum declară, și oricât i-ar place comparația cu : „capul ascuns în nisip“, publicată în ziarul „Universul“ și cu care încheie și articolul său d-l Dinescu; d-sa a păcătuit grav scriind cum a scris :

„Că dreptatea este de vânzare și că prin urmare acela care va da mai mult, acel va fi socotit că o are“.

Nu prin zicători,.... ci prin fapte precizate și documentate, altfel, ar fi în cazul ca *Justiția să strige* : „ferește-mă, Doamne, de ai-me!“ !

Iată de ce încheiu, exprimându-mi regretul, că *Curierul Judiciar*, făcând reflecții, a amestecat și fiert în aceeași... eprubetă articolul meu cu acel din Teleorman, care atâta vreme cât autorul nu s'a mărginit la fapte concrete și precis cunoscute, ci a exagerat apropiindu-și felurite versiuni, se poate caracteriza prin expresia populară :

Vorbe... Vorbe de... Târgoviște !

C. A. ROMANO

Prezident la Curtea de Apel din București

D-l Manu și Hegel

În numărul din urmă al revistei „*Dreptul*“, d-l I. Manu găsește cu cale să ironizeze revista de fine de an a „*Curierului Judiciar*“.

Eu închisesem orice polemică cu magistratura noastră și chiar rugasem pe avocați să nu mai polemizeze cu magistrații pentru că la noi se poate disputa iar nu discuta, și noi avocații vrem în mod sincer o înfrățire reală între magistratură și barou. Dar cum partea din revista ironizată de d-l Manu, este scrisă de mine, o datorie elementară de cavalerism mă forțează să polemizez din nou cu președintele Curții de apel din București, pentru ca să nu solidarizez pe membrii Comitetului de direcție, cu ignoranța sau greșelele mele.

În „*Dreptul*“ stă scris următoarele :

„Echilibristica între anteteză, teză și antiteză, pentru a ajunge la această sinteză, ne obligă să căutăm slujirei care s'a produs cuvenita proteză“.

Prin urmare, autorul ironiei literare, crede că poate să râdă de acest pasaj și recunosc că este în dreptul său, deși se spune că un om superior nu ironizează ci compătimentește ignoranța. Dar să vedem pentru ce râde d-l Manu ? Zâmbetul unui om poate porni sau dintr'o *suverană erudiție* sau dintr'o *suverană ignoranță*. Într'adevăr, teoria psihofiziologică cea mai plauzibilă asupra râsului, ne arată că râsul iese dintr'un *choc nervos*, provocat de contrastul dintre o stare psihică obișnuită și o stare fizică nouă și deosebită, care izbește atât de mult prin noutatea ei, încât ea produce o mai mică sau mai mare comotivă nervoasă, care să descarcă pe calea nervilor și în această descărcare a ei contractând anumiți nervi, contractează și anumiți mușchi și din această contracțiune iese râsul. Prin urmare râsul ieșit dintr'o *suverană inteligență* sau *erudiție*,

este provocat de contrastul dintre știința sau inteligența ta și ignoranța sau prostia celui de care râzi; iar răsul eșit dintr'o suverană ignoranță, este provocat de contrastul dintre ignoranța ta și noutatea sau sclipirea ideii pe care o ironizezi.

Suntem convinși că d-l Manu a răs de revista noastră, dintr'o suverană inteligență sau erudiție, față de teoria lui Hegel, care pretinde că omenirea noastră în eterna ei *epopee logică* pentru *devenirea sau realizarea ideii absolute*, trece dela *teză la antiteză*, printr'o cale de mijloc numită *sinteză*. Ne-ar părea bine și am fi mândri, că s'a găsit în fine un român, un *jurisconsult român*, capabil să infunde pe acest neam, care a plictisit pe toți filosofilor contemporani lui și pe toți filosofilor contemporani nouă, cu laudele care i se aduc, care proclamă pe Hegel ca unul din cei mai mari filosofi ai lumii, care, după cum spune marele filosof Weber a dat „sinteza cea mai complectă pe care a încercat-o vre-o dată spiritul uman, că nimeni după Kant, n'a dat gândirei moderne o impulsie, care să se poată compara cu a lui Hegel că dreptul, politica, morala, teologia, estetica, au suferit influența sa importantă, etc.”

Cum sunt convins că d-l Manu a răs de Hegel, dintr'o supremă erudiție și inteligență, d-sa nu se va mulțumi cu un simplu surâs olimpic și avem dreptul să ne așteptăm la o ofensivă interesantă a d-lui Manu contra lui Hegel, și suntem siguri că d-l Manu va aduce o deciziune de evacuare lui Hegel din filosofia lumii. Poate că adversarul lui Hegel, va susține, că la transformările dreptului, se aplică mai bine teoria lui Vico, cu *corsi și ricorsi*, sau teoria *împăcării contrarelor* din ipoteza lui Heraclit, sau poate că preferă teoria lui Spencer, care admite că societățile și dreptul trec dela societățile tip *militar* la societățile tip *industrial*, sau teoria lui Durkheim, că ele trec dela *solidaritatea mecanică la cea organică*, sau poate a lui Comte, care pretinde că ele trec prin faza teologică, metafizică și pozitivistă, sau teoria lui Sighele, că ele trec dela societatea bazată pe violență, la societatea bazată pe dol, sau a lui Nietzsche, care pretinde că ele trec prin morala sclavilor și morala stăpânilor, etc. etc.

S'ar putea chiar ca d-l Manu să ne dea o sinteză filozofică juridică originală. Dacă însă ironia d-lui Manu, se raportează la aplicațiunea teoriei lui Hegel făcută de mine la transformările sociale și în special la transformările dreptului, vom aplica aceiași regulă și aceiași concluziune. Pentru că este foarte posibil, ca aplicațiunea mea, să fie stângace, sau pornită din ignoranță și atunci trebuie să aștept resignat sancțiunea care mă așteaptă.

Nici nu avem curajul să ne închipuim că surâsul d-lui Manu, ar porni din ignoranță, din necunoașterea filosofiei lui Hegel, pentru că atunci

ar fi un adevărat dezastru moral, și ar fi dezastru moral, nu pentru că un jurist care nu cunoaște pe Hegel n'ar putea fi un bun magistrat, *dar ar fi dureros ca un magistrat să poată să rădă de ceea ce nu știe sau de ceea ce nu pricepe*; ar fi dureros, ca un magistrat să nu știe să respecte acele înalte preocupări ale unui spirit gânditor, veșnic chinat de marile probleme ale sufletului, ale spiritului și ale inimei omenesti. Ar fi trist ca un jurisconsult român să aibă curajul să rădă de acele probleme filosofice înalte, care preocupau pe toți acei jurisconșulți romani care spuneau că știința dreptului izvorăște *ex intima philosophia*, care împreună cu Ulpian spuneau că „*juriprudentia est divinarum atque humanarum rerum notitia, justis atque injustis scientia*”: adică dreptul implică *toată știința divină și umană*. «Les grands jurisconsultes de l'Empire, les Gaius, les Paul, les Papinien, les Ulpian, les Modestus, furent tous élevés à l'école du stoicisme» spune Fouillet.

Iată ce ar fi dacă d. Manu nu-și va explica răsul său, pentru că nu poate să rădă de un altul decât nobleța inteligenței, și un titlu de nobleță se ține cu mare cheltuială.

D-l Manu mai râde în articolul său de opinia revistei de fine de an a Curierului Judiciar, asupra legii avocaților, pentru că tot acolo s'a spus că după noua lege, judecătorul nu mai poate lua nici o măsură în contra avocatului. D-l Manu a sărit iarăși în sus, pentru ca să protesteze contra celui articol 76 din lege, care l-a făcut scriitor și scriitor de talent. Și se vede cât de mult îl doare pe d-l Manu acest articol, care sânt convins că nu va avea nici odată o aplicare, se poate vedea durerea sa, din mulțumirea jignitoare și aproape naivă cu care ne face cu „sic”, că Statutul funcționarilor a știrbit din el și că legea de organizare a magistraturei ni'l va abroga complect. Ne închipuim cât de mare ar fi plăcerea autoritaristă a d-lui Manu, dacă s'ar prevedea în această lege și pedeapsa capitală pentru avocatul care insultă în ședință pe magistrat.

Aceleași sentimente jignitoare, iac pe d-l Manu să spună, că acest articol nu oprește pe președinte să ia măsuri în contra avocatului, decât în cazul când avocatul ar fi insultat în ședință pe magistrat, dar nu și în alte cazuri „mai ușoare”.

D-l Manu este mulțumit, că cel puțin în cazurile mai ușoare, *poate lua măsuri în contra avocatului*, dar d-sa nu observă că „a lua măsuri” înseamnă chiar arestarea avocatului și că deci luarea de măsuri implică și cazuri grave. De aci reese pe de o parte, că acele *cazuri ușoare*, nu vor putea da niciodată ocaziunea magistratului de a lua măsuri în contra avocatului, adică *să aresteze pe avocat* și că chiar dacă prin imposibil ar exista și cazuri ușoare în care s'ar

putea aresta un avocat în ședință, printr'un elementar *a fortiori*, nu poți să arestezi pe avocat în cazurile ușoare, pentru că, cum poți să'l arestezi în cazurile ușoare, când nu poți să'l arestezi nici chiar în cazul grav, când el ar fi insultat pe magistrat?

Deci rămâne stabilit, că nici în cazurile ușoare nu se dă ocaziune d-lui Manu să aresteze pe avocat și trebuie să ajungem la această concluzie logică și elementară, pentru că în teoria d-lui Manu, care dă ocaziune președintelui să aresteze pe avocat cel puțin în cazurile ușoare, ajungem la concluziunea abracadabrantă, că avocatul amenințat cu arestarea în aceste cazuri ușoare, are interesul să transforme cazul ușor într'un caz grav, adică are interesul să insulte pe magistrat, pentru ca să scape de această arestare. *Rezultat absurd, ipoteză absurdă.*

DEM. I. DOBRESU

O E X P L I C A Ț I E

relativ la adnotația căței de judecată penală cu No 1007/923 a judecătorului Ocolului I Urb. București publicată în Curierul Judiciar, cu No. 42 din 9 Decembrie 1923 *)

Sunt surprins că într-o revistă de drept în care se făceau până acum critici obiective asupra hotărârilor, ce se dau de diferitele instanțe, avându-se în vedere totdeauna conținutul acestora, de astădată criticul se pornește pe o adevărată polemică la adresa persoanei, care a dat hotărârea. Aceasta este cu atât mai regretabil cu cât din explicațiunile, ce dau aci, se va vedea că toată această critică se bazează pe o serie de inexactități, care ne face să credem că dânsa poate avea orice alt substrat, în nici un caz substratul adevărului științific.

Iată în ce constau, în câteva cuvinte, neexactitățile semnalate:

1) Nu se poate face comparație între cele două cărți de judecată, pentru că într'un caz este vorba de cărți, care nu sunt epuizate, făcând obiectul unei curente operațiuni comerciale, iar în cel'alt caz este vorba de cărți așa zise «rare» atât de rare în cât prin raritatea lor nu mai fac obiectul unei operațiuni curente comerciale, devenind un obiect de artă, după cum se exprimă judecătorul care a pronunțat hotărârea achitătoare. Mai adăugăm că nu se poate compara comerțul care'l face Librăria Socec și Librăria Viața Românească cu acela pe care'l face Soc. «Curierul Judiciar», care nu se îndeletnicește decât cu vânzarea câtorva cărți de drept, aproape toate epuizate, pe când celelalte au ca principala și obișnuită îndeletnicire, vânzarea cărților curente, pe lângă care se adaugă un mare comerț de articole de librărie, precum hârtie, tocure, cerneală.

2) Cartea editată de Soc. «Curierul Judiciar» poartă data de 1910, — se poate controla cartea de judecată a Ocolului IV, reproducă în întregime în acelaș număr al revistei Curierul Judiciar—volumele vândute la librăria Socec și Viața Românească, editate de către această din urmă poartă data de 1914 și 1919; prin urmare nu e vorba de produse antebelice, după cum spune adnotatorul, ci de produse din timpul războiului și postbelice.

4) Se face confuziune între autori, editori și librari. Noi nu am pedepsit pe autor, nici pe editor ci pe librar,

adică tocmai pe acela care nu adaugă nimic operei decât doar o comercializează ca pe orice marfă.

3) Notița din Josul paginei 769 este s'au neclară sau neconformă cu realitatea. Iată ce coprinde această notiță: «In Franța, de pildă, majorările pentru cărțile tipărite înainte de război, au atins sută la sută ceea ce corespunde aproximativ cu adevărul de scumpire al vieții. Ori la noi.....» Intrebăm criticul ce vasăzică sută la sută? Insemnează de o sută de ori sau de două ori mai mult? In cazul nostru atât la librăria Socec cât și la librăria Viața Românească se luase de 5 ori prețul, care era tipărit pe copertă, prin urmare se luase 500 la sută. In afară de asta, după cum am spus și mai sus, cărțile erau editate în timpul și după război, nu înaintea războiului, iar tratatele franțuzești ce ne-au fost prezentate chiar de contravenienți în instanță, deși erau editate înainte de război erau scumpite numai cu 20 la sută.

5) Nu era necesar ca criticul să ne pună în vedere avizele date de Ministerul de Industrie și Comerț, pentru că aceste avize se referă numai la autori și editori, nu la librari. Dacă în speța ce ni s'a prezentat nouă, una din cele două societăți contraveniente întrunea și calitatea de editoare și de librar, aceasta nu însemnează că în fiecare an poate lipi câte o nouă etichetă deasupra prețului, ce se află tipărit pe carte, făcând salturi ca acele menționate de noi ajungând la un preț de 5 ori mai mare decât cel de editură.

PAUL G. RARÎNCESCU

Doctor în drept, magistrat

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. I

Audiența dela 27 Iunie 1923

Președinția d-lui GH. V. BUZDUGAN, Președinte

Ministerul de Domenii cu Nae Popescu și a.

Decizia No. 726

Apel. — Introducerea lui înainte de comunicarea sentinței primei instanțe. — Renunțarea la comunicare. — Consecințe când apelul astfel introdus este nul pentru un viciu de formă. — Alt apel valabil nu poate fi introdus decât în termenul de 2 luni dela introducerea celui dintâi și numai dacă nu a intervenit o sentință asupra acestuia. — Art. 104, 318 și 376 pr. civilă.

Legea lăsând la facultatea părții de a introduce apel și mai înainte de comunicarea hotărârii, de aci urmează că odată apelul introdus, aceasta implică renunțarea la comunicarea hotărârii de care s'a luat cunoștință la introducerea apelului.

In asemenea condițiuni, introducerea apelului echivalând cu o comunicare a hotărârii, urmează că dela data introducerii apelului se produc și efectele pe cari legea le acordă comunicării hotărârii, astfel că dacă primul apel este nul pentru un viciu de formă, un nou apel nu mai poate fi introdus decât dacă se găsește făcut înăuntrul termenului de apel, calculat dela introducerea celui dintâi. Dacă în acest interval a intervenit însă o hotărâre asupra primului apel, cel de al doilea nu mai poate fi primit, potrivit disp. art. 376 pr. c., chiar dacă este făcut înăuntrul termenului de comunicare.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier I. N. Stambulescu, pe d-l avocat D. Stoenescu în susțineri, intimatul lipsind și

Deliberând,

Asupra recursului făcut de Ministerul Domeniilor în

*) A se vedea, tot în acest număr, sentința Tribunalului care a infirmat cartea de judecată (N. R.).

contra jurnalului No. 3429/921 și a deciziei No. 259/921 dată de Curtea de Apel București secția I în cauză cu intimații Nae Popescu și Alexandru Ștefănescu.

Văzând motivul I de recurs:

1. «Fac recurs contra deciziei Curții de apel S. I. Buc., cu No. 259/921, pronunțată în ziua de 24 Decembrie 1921 dosar No. 1324/921, prin care s'a admis apelul făcut de d-nii Nae Popescu și Alex. Ștefănescu, contra jurnalului de înființare a sechestrului asigurător, al Trib. Prahova S. III cu No. 11843/920.

«Recursul nostru este îndreptat și contra jurnalului acelei Curți cu No. 3429 din 19 Noembrie 1921, prin care s'a respins incidentele de tardivitate și autoritate a lucrului judecat privitoare la acest apel.

«Într'adevăr deși jurnalul cu No. 11843/920, nu fusese încă comunicat apelanților, deoarece un prim apel al lor a fost anulat de Curte ca nesuficient timbrat, ei nu puteau introduce un al doilea decât înainte de darea unei hotărâri asupra primului apel (autoritatea lucrului judecat) și în tot cazul termenul de apel are a se socoti dela înregistrarea primului apel, care ține loc de comunicarea hotărârii apelate.

«Hotărînd altfel, Curtea a violat disp. art. 1201 c. c. și 104 pr. civilă».

Având în vedere jurnalul și decizia atacate cu recurs, din care se constată că, intimații Nae Popescu și Al. Ștefănescu au făcut apel la Trib. Prahova în contra jurnalului 11843/920 a aceluiași Tribunal, prin care se înființase un sechestrul asigurător asupra materialului lemnos dintr'o pădure pentru care există între părți un proces de revendicare;

Ca Trib. Prahova prin sentința 279 din 21 Iunie 1921 declinandu-și competența, a trimis afacerea la Curtea de apel, care prin decizia 193 din 24 Octombrie 1921. a anulat apelul ca insuficient timbrat;

Oă după pronunțarea acestei decizii, la 9 Noembrie 1921, intimații de azi introducând direct la Curtea de apel un nou apel contra aceluiași jurnal 11843/920 al Tribunalului, recurentul Minister, a ridicat incidentul de tardivitate a acestui apel, deoarece a fost introdus peste termenul de 15 zile dela data primului apel judecat deja prin decizia 193/921, însă Curtea de apel prin jurnalul atacat prin recursul de față, a respins acest incident și statuând din nou asupra afacerii, a reformat jurnalul 11843/920 prin decizia No. 259/921 atacată de asemenea prin recursul de față;

Având în vedere că pentru a respinge incidentul de tardivitate al celui de al doilea apel, Curtea de apel constată că jurnalul primei instanțe No. 11843/920, nu a fost comunicat intimaților de azi pentru a face să curgă termenul de apel; că termenul de apel fiind de 15 zile dela comunicarea hotărârii conform art. 104 pr. civ., decide Curtea, intimații erau în termen de a introduce un nou apel fără a li se opune tardivitatea, soluțiune criticată prin motivul de recurs ca violând art. 104 pr. civ. și 1201 c. civ.;

Considerând că, dispoz. din art. 104 pr. civ. ca și aceia din art. 318 din același cod, de a se comunica părții adverse copia hotărârii pronunțate de prima instanță în contra ei, are de scop de a aduce la cunoștința celui interesat existența hotărârii și cuprinsul ei, pentru ca partea să poată fi în măsură de a aprecia dacă urmează să se adreseze instanței de apel, spre a pune pricina din nou în curs de judecată;

Că legea lăsând la facultatea părții de a introduce apel și mai înainte de comunicarea hotărârii și a investi astfel valabil o instanță judecătorească cu judecarea unei pricini, de aci urmează că odată apelul introdus, aceasta implică renunțarea la comunicare a hotărârii de care a luat cunoștință la introducerea apelului și deci îndeplinirea formalității comunicării nu mai poate

avea nici un sens, căci scopul pe care legea l'a avut în vedere când a edictat această măsură se găsește realizat;

Că în aceste condițiuni, introducerea apelului echivalând cu o comunicare a hotărârii — ea producând aceleași efecte — urmează că dela data introducerii apelului se produc și efectele pe care legea le acordă comunicării hotărârii și prin urmare și acela că un nou apel nu mai poate fi introdus decât dacă se găsește făcut înăuntrul termenului de apel calculat dela introducerea primului apel;

Considerând că, legea declară prin art. 376 pr. civ. ca fiind hotărâri desăvârșite orice hotărâri date de Curtea de Apel, fără nici o distincție dacă s'a judecat fondul apelului, sau dacă apelul a fost respins pentru vreun viciu de formă care nu mai permite examinarea fondului;

Că de aci rezultă și consecința, că dacă după un prim apel făcut în contra unei hotărâri comunicate sau nu, partea are facultatea de a introduce un nou apel, acest al doilea apel poate fi admisibil numai dacă a fost prezentat mai înainte de a fi intervenit o deciziune asupra primului apel și înăuntrul termenului de apel, care curge după cum s'a arătat mai sus dela comunicare când aceasta a avut loc, sau dela introducerea primului apel făcut în lipsa de comunicare;

Că în cauză, constant fiind că cel de al doilea apel rezolvat prin hotărârea atacată cu recursul de față, a fost introdus peste termenul de apel calculat dela introducerea primului apel rezolvat deja, urmează că acest al doilea apel era tardiv, iar Curtea de apel prin violarea art. 104, 376 pr. civ. și nesocotirea lucrului judecat a procedat la judecarea din nou a afacerii;

Că deci motivul de recurs fiind întemeiat, cată a se admite și a se casa potrivit art. 36 din Legea Organică, fără trimetere, hotărârea atacată cu recurs.

Pentru aceste motive, Curtea casează etc.

INALTA CURTE DE CAS. ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de a 16 Octombrie 1923.

Președinția d-lui OSCAR N. NICOLESCU, Președinte

Mina și Trajan Bercovici

Decizia No. 1887

Recurs. — Apel corecțional. — Adresat Primului-președinte al Trib. — Dacă este regulat făcut? — Art. 198 pr. penală.

Art. 198 pr. penală prescriind, sub pedeapsa nulității, că apelurile în materie corecțională trebuie să se facă prin declarație la grefa Trib. care a pronunțat sentința ce s'a apelat, este ne-regulat când este adresat primului președinte al Tribunalului.

S'a luat în cercetare recursul făcut de Mina Bercovici și Florian Bercovici contra deciziei Curții de apel din București secția II No. 36/923;

În lipsa recurenților;

Ascultând pe d-l procuror Al. Nicolau în concluziuni.

Deliberând.

Asupra motivului de casare:

«Exces de putere cu violarea art. 198 proc. penală.

«Curtea de apel comite un exces de putere când îmi respinge apelul ce-l făcusem contra sentinței Tribunalului Ilfov secția III-a sub motiv că apelul meu nu e adresat la grefa Tribunalului, adică făcut contra prescripțiilor art. 198 proc. penală. Apelul însă deși nu este declarat la grefă, totuși el

se află în dosarul Tribunalului fiind adresat d-lui președinte al Tribunalului care l-a înaintat Curții spre judecare, astfel că dacă apelul e declarat la Tribunal, el nu putea să fie respins».

Având în vedere decizia supusă recursului prin care Curtea de Apel a respins ca neregulat apelul făcut de Mina Bercovici, ca parte civilă, contra sentinței Tribunalului Ilfov secția III-a No. 1319/923, prin care Iancu Scharf este achitat pentru faptul de abuz de încredere;

Că, Curtea de apel constată că numitul apelant n'a făcut apelul prin grefa Tribunalului ci printr-o petițiune adresată președintelui Tribunalului;

Considerând că art. 198 pr. penală prescrie, sub pedeapsa nulității, că apelurile în materie corecțională, se fac prin declarațiune la Grefa Tribunalului care a pronunțat sentința ce se apelează;

Că, dar Curtea de apel respingând ca neregulat apelul în speță, departe de a viola dispozițiile art. 198 proc. penală a făcut, dimpotrivă, o justă aplicațiune a lor;

Că, de aceea, recursul câtă să fie respins.

Pentru aceste motive, Curtea respinge, etc.

NOTA.— Scrim aceste rânduri nu atât pentru a pune în discuțiune vreo chestiune mai delicată de drept penal, ci mai mult pentru a semnală comisiunei pentru modificarea procedurii penale, încă un articol care trebuie revăzut și modificat.

Curtea de Casație a variat deseori în interpretarea pe care a dat-o acestui nenorocit articol; dar ceea ce ne surprinde este, că după ce mai de mult, în 1873, fixase bine sensul acestei dispozițiuni legale, în urmă s'a îndepărtat — după părerea noastră — dela adevărata interpretare.

În adevăr, în 1873, în secțiuni-unite, prin deciziunea No. 2 (Hamangiu, Procedura penală, art. 198, No. 1), a declarat că este admisibil apelul făcut și îndreptat direct la instanța de apel, de oarece dispozițiunea din art. 198 pr. pen. este creată în favoarea părților, și este greșită interpretarea, care întoarce contra condamnatului o «dispozițiune creată în favoarea sa». *)

Dacă mai adăogăm, că nicăeri art. 198 pr. pen. nu conține cuvintele «sub pedeapsă de nulitate», și dacă ne mai amintim și de neclintitul principiu de drept penal, că toate dispozițiunile penale și de procedură penală sunt de cea mai strictă interpretare, și chiar cu o nuanță de îngăduire față de condamnat — nu vom putea decât să aprobăm în întregime uitata deciziune a secțiunilor-unite, pomenită mai sus.

Speța ce adnotăm este și mai caracteristică. Apelul fusese introdus la instanța care pronunțase condamnarea; însă, în loc să fie adresat grefierului, fusese adresat președintelui Tribunalului! Iată deci o incompetență pentru președintele Tribunalului, care, deși primește o petițiune înregistrată la Tribunal, nu o poate rezolva el și în loc să-și decline competența trimetând hârtia...

*) Vezi, în ce privește aplicațiunea art. 198 pr. civilă și jurnalul C. ap. Buc. IV No. 4071 din 26 Dec. 1921 în *Curierul Judiciar* No. 10 din 1922 p. 155 însoțit de Nota d-lui E. C. Decusara (N. R.).

grefierului său să o rezolve, o respinge pur și simplu; el trebuie să o respingă, fiindcă Curtea de apel, de acord cu Înalta Curte, o va declara nulă și neavenită!...

De unde scoate Curtea de Casație că petițiua trebuia neapărat adresată grefierului și nu președintelui? Și dacă ar fi o urmă de o asemenea dispoziție în art. 198 pr. pen. de unde reese nulitatea, și mai cu seamă ce sens ar avea această dispoziție, chiar dacă ar fi categorică, — ce explicație poate avea? Și dacă nu are nici o explicație, Înalta Curte nu poate înlătura dispozițiile absurde?

Mai întâi de toate, în lege se spune numai de «declarațiunea de apel la grefa Tribunalului», deci nici *grefierul* Tribunalului, și nici nu oprește, în mod categoric, să fie adresată președintelui Tribunalului. Declarațiunea „la grefă” poate fi înțeleasă ori ca o declarațiune orală (Cas. II din 21 Sept. 1899), ori ca o indicațiune superfluă de locul unde în mod obișnuit se dau hârtiile. Și într'un caz și în celalt, legea nu prevede nici o nulitate, pe care, dealtfel, rațiunea ar respinge-o, dacă apelul este adresat „președintelui”, iar nu „grefierului”.

Soluția pe care o aprobăm a mai fost dată de Înalta Curte la 1897 (vezi Hamangiu, idem No. 17), și nu vedem nici un motiv ca să fie părăsită.

Ia inchipuiți-vă pe moș Gheorghe, apelant condamnat, la mai mulți ani de închisoare în lipsă, de prima instanță:

— „Ai pierdut apelul moșule!

— „De ce boierule?

— „Fie că ai dat jalba d-lui președinte, în loc să o dai grefierului.

— „Pai... el e mai mare“?

PAUL PORUMBEANU

Avocat.

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA III Civ. Corecț.

Audiența din 19 și 22 Noembrie 1923

Președinția d-lui C. NEGYESCU, Judecător

Speculă ilicită. — Condamnarea unei societăți comerciale la amenda prevăzută de art. 13 din legea pentru înfrânarea speculei ilicite, din 1923. — Caracterul civil al acestei amenzi. — Dreptul de apel în contra cărților de judecată condamnatoare. — Facerea apelului de către un procurator investit cu o procură generală. — Valabilitatea acestui apel. — Neaplicarea, în speță, a art. 199 pr. pen., ci a art. 316 pr. civ.

Cărți în editură. — Necuprinderea lor în obiectele prevăzute de legea asupra speculei ilicite. — Lăsarea, în privința acestor cărți, a comerțului liber.

1. Deși art. 199 din procedura penală prevede că, în materie penală, apelul trebuie să fie semnat de un împuternicit al său special, totuși în materie de speculă ilicită, o societate comercială, care constituie o persoană morală, condamnată la amenda prevăzută de art. 13 din legea asupra speculei ilicite, dela 1923, poate în mod valid face apel printr'un împuternicit al său, în baza unei procuri generale și în virtutea art. 316 pr. civ., întrucât amenda de mai sus nu are un caracter penal, ci un caracter pur civil.

2. Cărțile lucrate în editură nefiind cuprinse în nici una din categoriile obiectelor asupra cărora a intervenit legea asupra speculei ilicite, sunt lăsate comerțului liber și, prin urmare, lor nu li se pot aplica dispozițiile excepționale ale acestei legi; așa că legea de mai sus nu poate fi aplicată editorilor care și vând cărțile editate de ei¹⁾.

La apelul nominal s'a prezentat apelanta, inculpata Societate anonimă «Viața românească», prin procuratorul său, d-l avocat D. Mazilu; apelanta inculpata Societate anonimă Socec et C-iei, prin procuratorul său, d-l avocat Ghelberg, iar apelandul, partea civilă, Minist. de Industrie și Comerț, d-l av. T. Petrescu, procedura fiind îndeplinită.

D-l procuror I. Petrescu, în incident, arată că apelurile inculpatelor societăți, nefiind făcute de către împuterniciții acestor Societăți, prin *procură specială*, așa cum cere art. 199 pr. pen., ele urmează a fi anulate, fără a se discuta fondul.

Tribunalul,

Asupra incidentului ridicat de d-l prim procuror, pentru anularea apelurilor Societăților «Viața românească» și «Socec et C-iei», ca nefiind făcute în conformitate cu dispozițiile art. 199 pr. civ., de către niște împuterniciți investiți cu procuri speciale:

Având în vedere că deși art. 199 din proced. penală prevede că petiția de apel trebuie să fie semnată de apelant, sau de un «al său împuternicit pentru aceasta»;

Considerând însă că acest text nu poate fi aplicat în speță, dat fiind că faptul săvârșit de Societățile apelante n'are un caracter penal spre a fi aplicabile dispozițiile proced. penale, ci un caracter pur civil, întrucât este sancționat de lege cu o amendă *civilă* și, în sistemul legii noastre, faptele își primesc calificarea lor juridică după pedeapsa stabilită de lege;

Că nici închiderea localului de vânzare nu poate da faptului Societăților apelante caracterul unui fapt penal, pentru că nici această condamnare n'are un caracter penal, ea traducându-se pentru Societățile apelante într-o pagubă bănească și fiind accesorie numai a amenzei care, după cum s'a arătat mai sus, are un caracter *civil*;

Că faptul comis de Societățile apelante având un caracter civil, îi sunt aplicabile, acolo unde legea speculei n'are o dispoziție expresă, dispozițiile procedurii civile, și întrucât după acest din urmă cod (art. 316), apelurile Societăților menționate au fost semnate de procuratorii lor generali, așa că incidentul ridicat de d-l prim-procuror cu privire la anularea susținerilor apeluri este neîntemeiat și, ca atare urmează a fi respins. Dispune: Respinge incidentul.

In fond,

Tribunalul,

Asupra apelurilor făcute de Societățile anonime «Viața Românească» și «Socec & Comp.» din București, precum și de Ministerul de Industrie și Comerț, în contra cărții de judecată No. 1097, din 12 Septembrie 1923, a judecătoriei Ocol I urban din București;

Având în vedere actele și lucrările din dosarul cauzei, precum și susținerile și opunerile apelanților și ale ministerului public;

Având în vedere că din toate acestea, în fapt, se constată că librăriile «Viața Românească» și «Socec» au vândut, în ziua de 27 August 1923, judecătorului Octavian Nicolescu, volumele IV și VI din codul de comerț de M. A. Dumitrescu, editate de «Viața Românească», primul în 1919 și secundul în 1914, cu prețul de 100 lei și 50 de lei volumul, în loc de 25 lei și 12 lei cât este scris pe ele; că pentru acest fapt, numitele librării, în urma reclamațiunii cumpărătorului, au fost trimise de polițaiul Emil Jagolnitză în judecata judecătoriei Ocolului I, considerându-se vânzarea ziselor cărți ca o contravențiune la legea pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite; că judecătoria Ocolului I, găsind că într-adevăr vânzarea în chestiune e o contravențiune la legea citată, a condamnat zisele librării la câte 100.000 lei amendă

civilă și închiderea localurilor pe timp de câte două zile, prin aplicarea art. 5 al. I, art. 9, art. 12 și art. 13 din menționata lege;

Având în vedere că împotriva acestei hotărâri au făcut apel, atât Ministerul de Industrie și Comerț, în folosul căruia s'au pronunțat amenzile, cât și librăriile, susținând: Ministerul, că amenzile aplicate sunt prea mici în raport cu faptul săvârșit și că urmează a fi majorate la maximum ul de 500.000 lei prevăzut de lege; librăriile Socec, că nu a săvârșit nici un fapt de speculă, pentru că volumul vândut, l'a cumpărat dela «Viața Românească» cu prețul de lei 50 mai puțin rabatul de 20 la sută, obișnuit între librari, și revânzându-l cu acelaș preț de 50 lei, n'a câștigat decât rabatul ceiaze nu poate fi considerat ca o speculă; «Viața Românească», că nu poate fi considerată contravenientă la legea speculei, pentru ca art. 2 din această lege nu trece cărțile printre articolele cu prețuri maximalizate, iar Ministerul de Industrie nu a fixat și pentru cărți prețuri maxime de vânzare, așa cum prevede art. 4 din zisa lege, astfel că ea era în drept să-și fixeze singură prețul, potrivit cheltuelilor ce le are; că Ministerul Instrucțiunii permitând chiar pentru cărțile didactice majorarea prețului, la de zece ori prețul din 1916, prin comparație, prețul cu care s'a vândut volumul în chestiune, fiind mai mic decât de zece ori prețului din 1916, nu poate fi socotit ca preț de speculă; că nu se poate susține că prețul de vânzare al zisului volum să fie și azi tot cel din 1919, pentru că chiria localului, salariile funcționarilor și în genere toate cheltueile comerțului au crescut, față de cele din 1919, și au crescut într-o astfel de proporție, încât prețul de 100 lei, cu care a fost vândut azi volumul, apare minim; că dacă prețul de vânzare al volumului în 1919 era de 25 lei, azi, când leul e și mai depreciat, prețul de vânzare nu poate fi decât în măsura acestei depreciere, și atunci prețul cu care a fost vândut volumul nu e un preț exagerat, 100 de lei azi nereprezentând 25 lei din 1919; și în sfârșit că, fiind vorba de vânzarea unei cărți editată chiar de apelantă, legea speculei nu-și poate găsi aplicațiune, pentru că editorii, cum a găsit și Comisiunea instituită pe lângă Ministerul Industriei pentru reprimarea speculei, nu sunt supuși regimului acestei legi, ei nefiind nici producători, nici engrosiști, nici detailiști, în sensul zisei legi;

Având în vedere, în ce privește apelul librăriei «Socec», că din nota provizorie, cu data de 9 Iulie 1923, a librăriei «Viața Românească» se constată că librăria «Socec» a cumpărat volumul vândut apoi cu 50 lei judecătorului Nicolescu, dela librăria «Viața Românească» cu prețul de 50 lei mai puțin rabatul de 20 la sută;

Având în vedere că art. 4 și 5 din legea pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite prevăd că pentru mărfurile cu prețurile maximalizate, dar care formează prin natura lor obiectul unor operațiuni comerciale curente, engrosiști și detailiști, nu pot depăși, fără a contraveni la lege, beneficiul de 20 la sută, cel dintâi, și 30 la sută, cei de al doilea asupra prețului de cost;

Că, față de aceste texte de lege, librăria «Socec & Co.», care, după cum s'a arătat, n'a realizat ca beneficiu decât rabatul de 20 la sută acordat ei de «Viața Românească», înseamnă că nu a contravenit la legea speculei ilicite;

Că, prin urmare, greșit judecătorul de Ocol a considerat o contravenientă și a condamnat-o la 100.000 lei amendă și două zile închiderea localului, și că, dar, apelul ei este fondat și urmează a fi admis, apărând-o de zisa condamnățiune și dispunând restituirea amenzii consemnată;

Având în vedere, în ce privește apelul librăriei «Viața Românească» că legea pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite împarte articolele de comerț asupra cărora a intervenit în trei categorii: 1. Categoria articolelor recunoscute prin lege ca articole de primă necesitate; 2. Categoria articolelor calificate ca articole de primă necesitate printr'un jurnal al consiliului de ministrii; și 3-a categoria articolelor, necuprinse în celelalte două categorii, dar cari prin natura lor formează obiectul unor operațiuni comerciale curente;

Că, pentru articolele din prima categorie, legea spre a înfrîna și reprima specula, a stabilit prețuri maxime de vânzare; pe cele din categoria de a două le-a declarat susceptibile de maximalizare, iar pentru cele din categoria a treia a creiat un regim de libertate reglementată.

1) S'a decis, cu drept cuvânt, că obiectele antice și de artă nu intră nici ele în categoria articolelor pe care le prevede legea asupra speculei. Jud. Ocol. VII București, *Curierul Judiciar* din 1924, No. 1, pag. 15.

Că, în privința articolelor din categoria I-a, legea spre a fi eficace, a sancționat cu felurite pedepse și amenzi faptul de depășire a prețurilor maximele și a tarifelor; pentru cele din categoria a doua, legea a sancționat atât faptul de depășire a prețurilor maximele stabilite de Consiliul, cât și faptul de contravenire la celelalte măsuri luate de Consiliul de miniștri, cu privire la desfacerea acestor articole; iar pentru articolele din categoria a treia, legea a făcut distincție, după cum sunt vândute direct de producători ori importatori, sau sunt puse în circulațiune prin engrosiști sau detaiști, stabilind că producătorii și importatorii unor astfel de articole, au libertatea a-și fixa singuri prețurile de vânzare, cu sancțiunea că dacă, prin prețurile cerute sau obținute vor depăși câștigul rațional ce li se cuvine, Ministerul de Industrie și Comerț este în drept să maximalizeze și prețurile acestor articole și că dacă nemișii ulterior maximalizării, vor vinde peste prețurile maximele fixate, să fie considerați contravenienți la lege și pedepsiți în consecință; iar, în ce privește engrosiștii și detaiștii, că aceștia nu pot realiza prin vânzarea ziselor articole un beneficiu mai mare de 20 la sută cei dintâi, și 30 la sută cei de al doilea, și că depășirea acestui maxim de beneficiu este o contravențiune la lege;

Având în vedere că, revenind la speță, cărțile în editură nu fac parte nici din categoria întâi, nici din categoria a doua: din cea dintâi, pentru că nu figurează printre articolele limitativ enunțate de art. 2; din cea de a doua, pentru că nu s'a dovedit, cu vreun jurnal al Consiliului de miniștri, că ar fi fost declarata ca articole de primă necesitate;

Că ele nu fac parte nici din articolele categoriei de a treia reglemente de lege numai în funcțiune de persoana care le pune în vânzare, pentru că editorii, deși comercianți după codul de comerț, nu sunt nici producători, nici engrosiști ori detaiști, în sensul legii speculei ilicite;

Nu sunt producători, pentru că producător e autorul lucrării; nu sunt engrosiști ori detaiști, în sensul legii speculei, pentru că după această lege, engrosist și detaist e comerciantul care pune în circulațiune bunul în forma în care l-a primit, fără a-i schimba natura, și editorul nu pune în vânzare opera editată în forma în care i-a fost dată de autor, ci într-o formă schimbată, contribuind apoi și la recunoașterea și la răspândirea ei;

Că, prin urmare, cărțile în editură nefiind cuprinse în nici una din categoriile articolelor asupra cărora legea speculei ilicite a intervenit, urmează că ele au fost lăsate comerțului liber, și că dar legea sus zisă nu poate fi aplicabilă la vânzarea lor;

Că, de altminteri este și firesc ca legea speculei ilicite să nu se aplice editorilor care vând cărțile editate de ei, pentru că, fie că editorul publică opera împărțind câștigul cu autorul, fie că cumpără opera dela autor cu preț fix, maximalizarea prețului de vânzare, a operei, date fiind riscurile specifice ale întreprinderilor de editură, ar însemna o atingere directă în primul caz, indirectă în cel de al doilea, adusă muncii intelectuale, ceiace legiuitorul, care nu a maximalizat nici chiar munca manuală, desigur că nu a vroit;

Că, dacă totuși s'ar găsi că și cărțile în editură, vândute de editor sunt cuprinse în categoria a treia citată, în speță însă, chiar și în acest caz apelanta «Viața Românească» nu poate fi considerată contravenientă la legea speculei ilicite, pentru că, dacă e considerată ca producătoare a volumului vândut, Ministerul Industriei nu a maximalizat încă prețul de vânzare al cărților, și în acest caz, apelanta era liberă, după cum s'a arătat, să-și fixeze singură prețul de vânzare, iar dacă e privată ca engrosistă ori detaistă, pentru că, în fapt prețul de 100 lei cu care a fost vândut volumul, față de cel 25 lei din 1919, nu e un preț care să depășească maximul de beneficiu fixat de lege, dată fiind măsura mult mai mare în care leul s'a devalorizat dela 1919 încolo, și proporția în care toate cheltuielile apăsătoare: chiria localului, salariile funcționarilor etc. au crescut;

Că, astfel fiind, ori cum ar fi privită chestiunea, greșit a fost considerată apelanta, contravenientă la legea speculei și condamnată la 100.000 lei amendă și două zile închiderea localului și că, prin urmare, apelul ei pentru reformarea hotărârii dată în acest senz, este întemeiat și urmează a fi admis, apărînd-o de zisa condamnățiune și dispunând restituirea amenzii consemnată;

Pentru toate aceste motive, redactate de d-l judecător C. Negoescu, Tribunalul admite apelurile făcute de Societatea anonimă «Viața Românească» și Soc. an. «Socec & Co.», respinge apelul Ministerului de Industrie, etc.

(ss) C. Negoescu, N. Mangâru

NOTA. — Sentința Trib. Ilfov, ce publicăm azi, privitoare la înfrânarea și reprimarea speculei ilicite, este cu desăvârșire interesantă și foarte bine motivată.

Despre ce este vorba în speță? Două societăți comerciale, „Viața românească” și „Socec et C-ie” care, nediscutat, prin faptul editării unor numeroase cărți de drept, literatură, știință, etc. au fost, cu multă dărniciie, condamnate de prima instanță la câte 100.000 lei amendă și închiderea prăvăliilor pe timp de două zile.

Numitele societăți făcând apel au fost, aproape fără discuție, achitate de tribunalul Ilfov, căci dreptatea iese ca undelemnul; ea iese întotdeauna la la iveală și nu rămâne niciodată la fund, în întineric.

Din capul locului, se ridică incidentul că apelul nefiind făcut în conformitate cu legea, trebuie respins, și această nedreptate strigătoare la cer să rămăie în picioare. Tribunalul respinge, cu drept cuvânt, acest incident, motivându și soluția sa într'un mod nu se poate mai juridic.

În adevăr, numitele societăți sunt condamnate, conform principiilor generale și conform dispozițiilor speciale ale legii asupra speculei, la o amendă (cam măricică, nu-i vorba), care are un caracter pur civil. Aceasta o spune ritos art. 13 din legea suscitată, pe care tribunalul îl interpretează în mod foarte judicios.

Iată cum se exprimă, în această privință, d-l Vesp. V. Pella care, în Cameră, a fost raportorul acestei legi:

„În afară de responsabilitatea penală a persoanelor fizice, legiuitorul actual, prin art. 13, a admis și o responsabilitate specială de ordine civilă a societăților sau asociațiilor în numele cărora s'au comis delictele de speculă ilicită, prevăzute de ultimul alineat al art. 4 și de art. 7 până la 11 inclusiv, etc.”. *Explic. teoretică și practică a legii și regulamentului pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite*, pag. 71. Vezi și observația d-lui Georgescu-Vâlcea, *Noua lege a speculei*, art. 13, pag. 42, 43

Și nici nu se putea altfel, știut fiind că societățile comerciale, care, după lege, sunt persoane morale, nu au nicio răspundere penală:

„Dreptul penal, zice Savigny (*System des heutigen römischen Rechts*, II § 91), se referă numai la persoana fizică a omului, adică la o ființă liberă, inteligentă și simțitoare. Persoana morală este lipsită de acest caracter, ca nefiind decât o *ființă abstractă* ¹⁾ capabilă de a poseda, pe care însă dreptul penal nu poate niciodată să o atingă... etc.”. (Mai vezi în acelaș sens și alte autorități citate în tom. V. al Coment. noastre, pag. 545 și în tom. IX, pag. 457, nota 1, precum și în *Nota* ce am publicat asupra unei decizii a Curței din Toulouse,

1) Actualul proiect de lege, pendent înaintea Camerelor, nu prevede anume că persoanele morale sunt *ficțiuni*, însă expunerea de motive le consideră ca atare. Era însă mult mai bine ca legea s'o fi spus anume, spre a curma această celebră controversă, care va rămănea în ființă și sub legea actuală. Astfel se fac însă legile la noi; nu vom mai prinde minte niciodată!

în *Jurisprudența Generală* din 1923 No. 27, pag. 863, No. de ordine 1882. Cfr. Garraud, *Tr. th. et pratique du droit pénal français*, I, 221, pag. 416, ed. a 2-a; Pand. fr., v° *Responsabilité pénale*, 18 urm.; Cas. fr. D. P. 96. 1. 50; C. Paris, *Dreptul* din 1886, No. 6, pag. 48, etc.).

Asfel fiind lucrurile, cum se putea ca o societate comercială să fie condamnată la o pedeapsă, atunci când ea nu poate răspunde pe calea penală? O persoană morală neputând deci fi responsabilă decât pe calea civilă, amenda nu putea fi decât civilă. Art. 13 din legea asupra speculei nu este deci decât o aplicare a principiilor generale în materie de responsabilitate.

În contra sentinței prin care o societate este condamnată la amendă, ea poate, de sigur, face apel și recurs.

Termenul și locul unde ea trebuie să-și îndrepte apelul s'au recursul, sunt acelea arătate de legea specială asupra speculei. Cât pentru chestiunea de a se ști ce fel de mandat trebuie să aibă persoana însărcinată cu facerea apelului, aceasta nu aparține dreptului penal, ci dreptului civil, care permite facerea apelului în baza unui mandat general. A decide altfel, ar fi a transforma faptul societății din civil în penal, ceea ce ar constitui o violare a principiilor mai sus expuse.

Iată pentru ce considerăm, în speță apelul ca regulat introdus, și sentința Trib. Ilfov ca perfect juridică.

* * *

Venim acum la fondul procesului asupra căruia sentința Tribunalului este, după părerea noastră, iarăși, tot atât de întemeiată.

Mai întâi, în ceea ce privește societatea „Socec et C-ie“.

Tribunalul constată, în fapt, că această casă a vândut o carte de drept, pe care cumpăraseră dela „Viața românească“, mulțumindu-se cu câștigul de 20 la sută, prevăzut de lege, va să zică, în privința acestei case, nu putea să fie vorba de nici o speculă.

Toate acestea s'au spus, de bună seamă, și dovedit la prima instanță, căci au pledat avocați buni; însă acolo a ploat cu sute de mii lei, sume cu care altădată cumpărai o moșie bună. Noi înșine, prin legile ce facem și prin modul de a le aplica, desprețuim banul nostru, bătându-ne joc de el, și avem pretenția ca străinii să-i ridice valoarea lui.

* * *

Ne-a mai rămas acum de zis câte-va cuvinte în privința societății „Viața românească“, care a vândut casei Socec două volume de drept, unul cu 100 lei, iar celălalt cu 50 lei, în loc de 25 și 12 lei, cât erau marcate. Curioasă mentalitate mai este și asta: ca nu lucru, ce nu se mai găsește să se vândă astăzi, când totul s'a scumpit, când cheltuielile s'au înșutit, când leul este aproape egal cu zero, etc., etc., să se vândă, zice, cu prețul din timpurile bune, care, de bună seamă, nu se vor mai reîntoarce, în cât putem zice: vai de generația actuală și de cele viitoare, căci bune timpuri le mai așteaptă!

Dar să vedem dacă delictul de speculă există și în speță, pentru ca legea să intervie cu toată asprimea ei. Tribunalul zice foarte bine că prețul cărților n'au fost maximalizat nici printr-o altă dispoziție posterioară, așa că numita societate era în drept să fixeze la cărțile ce vindea un preț mai

potrivit cu cheltuielile actuale, care s'au sporit în toate direcțiile.

Dar, apoi, Tribunalul mai adaugă că, în speță, fiind vorba de o carte editată de însăși Societatea apelantă, legea speculei nu-și mai găsește aplicare, după cum, de altfel, a dispus și comisiunea instituită pe lângă Ministerul de Industrie pentru înfrânarea și reprimarea speculei; căci editorii, deși necontestat sunt comercianți, totuși nu sunt supuși regimului acestei legi excepționale, pentru că nu sunt nici producători, nici angrosiști, nici detailiști în sensul legii speculei. Tribunalul insistă asupra tuturor acestor puncte și le dovedește cu o logică zdrobitoare, de natură a convinge pe oricine.

Toți acei doritori de a cunoaște amănuntele și categoriile de lucruri create de legea asupra speculei să citească această frumoasă sentință, și vor vedea că avem dreptate de a o recomanda din toate punctele de vedere.

Acei care au văzut o speculă ilicită în faptele numitelor Societăți au greșit, deși intenția lor a fost bună. Să-și întoarcă însă privirea lor aiurea, căci specula o întâlnim pe toate cărările și ne sugrumă pe toți. Noi, în ceea ce ne privește, am dori ca să nu existe speculă mai mare în țara noastră de cât cea comisă de Viața românească și de Socec et C-ie.

D. ALEXANDRESCO

Iași

TRIBUNALUL COR. BAR-SUR-AUBE

25 Octombrie 1918

Speculă ilicită. — Urcarea prețurilor alimentelor sau mărfurilor. — Vânzare cu prețuri exagerate, făcută soldaților armatelor aliate. — Existența delictului de speculă ilicită. — Condamnare. — Legea din 20 Apr. 1916 (Cpr. L. rom. din 1923).

Constituie o speculă ilicită vânzarea făcută unor soldați aparținând armatelor aliate ale Franței, a unor produse (în speță, alune), cu un preț cu mult superior aceluia care asigură vânzătorului un beneficiu normal și regulat.

Acest fapt constituie un delict special, prevăzut și pedepsit de art. 10 din legea dela 20 Aprilie 1916 (Din Journal Clunet, anul 1919, pag. 358).

Tribunalul,

Considerând că Piot este urmărit pentru că, în ziua de 20 Septembrie 1918, la Thiel, într'un scop de speculă ilicită, a ridicat prețul produselor ce vindea peste prețul și cursul ce ar fi determinat concurența naturală și liberă a comerțului; că din procedura urmată și din dezbateri rezultă că, la data suscitată, Piot, care ținea prăvălia tatălui său, în timpul absenței vremelnice a acestui din urmă, a vândut unor soldați americani alune, cu prețul de un franc sută de grame; că la observația făcută de către comisarul din Bar-sur-Aube, martor al acestei vânzări, Piot a răspuns: «Acesta îmi este prețul cu care îmi vând marfa»;

Că acest preț este absolut exagerat față cu prețul de cost al alunelor vândute, care este de 45 bani sută de grame; că acest preț este cu mult superior aceluia ce poate să asigure, în mod legitim, exercițiul normal și regulat al comerțului cu deamănuntul (*en détail*); că, pe de altă parte, acest preț excesiv nu figurează în afișul în care era prevăzut un franc pentru 150 grame;

Pentru aceste motive, condamnă pe Piot la 50 franci amendă, etc.

NOTA. — Vezi asupra speculei ilicite în dreptul

nostru, Vesp. V. Pella, *Explicația teoretică și practică a legii și regul. pentru înfrânarea și reprimarea speculei ilicite*, precum și Nota d-lui prof. D. Alexandresco, publicată în *Curierul Judiciar* din 1923, No. 37 și în acest număr al ziarului nostru. Mai vezi, I. Gr. Periețeanu, *Curierul Judiciar* din 1923, No. 42, etc. (N. R.).

C. DE APEL DIN BERLIN (Kammergericht)

25 Februar 1918

Speculă ilicită. — Supus străin. — Țară neutră. — Inexistența delictului.

Ordonanțele germane din 23 Iulie 1915 și din 25 Martie 1916, care opresc specula ilicită prin vânzare cu prețuri excesive, nu se aplică mărfurilor vândute unui străin într-o țară neutră (Din Journal Clunet, anul 1919, pag. 381).

NOTA. — Nu știm dacă ne înșelăm, însă ni se pare că legea noastră nu face nicio deosebire în privința persoanelor, cărora mărfurile ar fi fost vândute cu prețuri excesive.

Iași

D. ALEXANDRESCO

TRIBUNALUL OLT

Audiența din 18 Octombrie, 1922

Președinția d-lui GH. VASILIU, Judecător

Maior N. Ionescu cu B-ca Uniunii Comerciale și Industriale Slatina
Sentința comercială No. 29

Ofertă comercială. Validitatea ei printr'un început de executare. Acceptațiune expresă și tacită. Contract de deschidere de credit. Mandatul general conferit comitetului de direcție de către Consiliul de administrație. Caracterul și efectele lui. Comisiune de finanțare tipic contractului de deschidere de credit. Daune morale și materiale derivate din nerespectarea contractului, Art. 78 cod. comercial.

1) Oferta, în principiu, făcută de o parte este condiționată unui răspuns din partea celeilalte părți, care confirmă acceptațiunea. Deși oferta reclamantului, în speța noastră, era condiționată ratificării Consiliului de administrație, acceptarea polițiștii totuși se socotește ca primită fără să mai fie nevoie de vre-un act scris, atunci când execuțiunea ofertei a fost pusă în lucrare de către cel cărui ea era adresată. Executarea sau numai un început de executare echivalează cu acceptarea.

2) Adunarea generală a unei Societăți sau a unei Bănci, prin statute, conferind plenitudinea drepturilor Consiliului de administrație și acesta la rândul său comitet de direcție, prevăzută, prin mandatul general atribuit acestuia din urmă, obligă instituția ce o reprezintă la toate convențiunile legal stabilite cu alții.

Aceste acte ale Comitetului de direcție nu pot fi condiționate ratificării Consiliului de administrație, atât cât sunt în parte executate.

Mandatarii cari au lucrat în numele băncii, în baza unui mandat și nu au excedat drepturilor conferite, actele lor devin opozabile și o obligă pe bancă.

3) Comisiunea de finanțare este tipic deschiderilor de credit. Caracterul contractului, în speța noastră, este determinat de natura și felul obligațiunilor luate prin corespondența existentă. Inexistența unei societăți în comandită se explică prin neîndeplinirea formalităților articolului 78 cod. comercial.

4) Nerespectarea obligațiunilor luate de Banca pârâtă prin întreruperea bruscă a executării contractului de deschidere de credit în parte efectuat, provoacă reclamantului daune morale și

materiale. Daunele sunt lăsate la suverana apreciere a instanței de fond, ghidată fiind în determinarea lor printre altele și de deprecierea valutei.

Tribunalul,

Asupra acțiunii comerciale de față,

Având în vedere actele și lucrările din dosar, precum și susținerile părților făcute oral în instanță :

Având în vedere că prin cererea introductivă înregistrată la No. 18080 din 29 Iulie a. c. reclamantul Maior N. Ionescu din regimentul 16/1 obuziere din orașul Slatina, chiamă în judecată Banca Uniunii comerciale și industriale din același oraș prin reprezentanții săi legali, ca în baza probelor ce va administra :

a) să fie declarat reziliat contractul intervenit între ele pentru deschidere de credit până la concurența sumei de 400.000 lei în condițiunile specificate în cererea reclamantului, adresată băncii, și b) Ca o consecință a rezilierii acestui contract Banca Uniunii agricole comerciale și industriale, prin reprezentanții ei să fie obligată a plăti suma de 500.000 lei reclamantului, drept daune morale și materiale, pe care le consideră ca provocate dinculpa băncii, prin neexecutarea completă a contractului ;

Având în vedere că din toate acestea în fapt se constată următoarele : La 26 Iunie a. c. reclamantul Maior N. Ionescu printr-o cerere adresată Directorului Băncii Uniunii comerciale și industriale din Slatina, solicită dela aceasta, deschiderea unui credit până la suma de 400.000 lei, sumă ce-i necesita la instalarea unui atelier de tesătorie într'un imobil al său din strada Rătescu, clădit expres pentru această industrie, atelier pe care-l intenționa a-l pune sub conducerea soției sale Victoria Ionescu. Această sumă îi era necesară pentru cumpărarea a zece războaie moderne, a unei mașini de făcut țevi, una mașină de spălat și clăcat, un motor de benzină de 16 HP. precum și pentru cumpărarea (procurarea) materialului cerut la confecționarea pânzei. În oferta aceasta făcută de reclamant băncii, se specificau și condițiunile sub cari se cerea deschiderea de credit, obligațiuni luate atât pentru reclamant cât și pentru pârâtă ;

Reclamantul oferă o dobândă de 10 la sută anual la suma ce se va ridica, plus îndatorirea de a plăti timp de 2 ani 20 la sută din beneficiul net ce va rezulta din exploatarea atelierului dela punerea lui în funcțiune, iar băncii i se cerea obligațiunea de a debursa treptat sumele necesare până la completarea sumei de 400.000 lei cerută.

Ca o concluzie în cererea reclamantului, adresată Băncii, se conchidea că oferta să fie supusă aprobării Consiliului de administrație, dându-se și răspunsul cât mai urgent posibil. Banca pârâtă fără a da răspunsul cerut prin oferta scrisă, adresată directorului, începe executarea ei prin avansarea a diferitelor sume justificate cu acte, state la dosar, astfel în ziua de 8 Iulie cor. se plătește în contul reclamantului 5000 lei, la 11 Iulie 20.000 lei ; la 14 Iulie suma de 9390 lei până în ziua de 17 Iulie 1922, când reclamantul Maior N. Ionescu este vestit de bancă, pârâtă că : Consiliul de administrație nu a aprobat deschiderea de credit solicitat ;

Dela data prezentării cererei directorului Băncii, 26 Iunie 1922, și până la 17 Iulie același an când i se comunica reclamantului neaprobarea creditului cerut, Banca prin mandatarii săi îl debitau la contul deschis cu suma de 54.222 lei, banii dați în diferite rânduri după cum se constată cu scrisorile în copii anexate la dosar. Că așa fiind reclamantul Maior N. Ionescu, prin întreruperea bruscă a creditului deschis și în parte executat, fiind împiedicat de a face plățile pentru cumpărarea mașinilor și celelalte utensile se vede dăunat moral și material, motive pe cari le invoacă în admiterea acțiunii intentate ;

Având în vedere scrisorile în copii, state la dosar, adresate de banca pârâtă prin mandatarii săi reclamantului, din contextul cărora reiese că diversele sume au fost debitate în contul deschis reclamantului Maior N. Ionescu ;

Având în vedere interogatoriul luat pârâtei bănci prin procuratorul său special d. avocat I. A. Tomescu, la 24 August

1922, consemnat la dosar, din care reese că pârâta consideră avansul sumelor date ca simplul împrumut și nici de cum o deschidere de credit ;

Având în vedere și susținerea făcută azi în apărare de către bancă, când de data aceasta pune în discuțiune o nouă ipoteză și anume : Societatea în comandită ca fiind cerută de reclamant prin oferta adresată ;

Că față de aceasta, tribunalul este chemat să stabilească pe baza actelor state la dosar, următoarele chestiuni :

a) Acțiunea așa cum este intentată, stabilește un raport juridic între cele două părți ?

b) Există un contract încheiat perfect între părți ? și

c) Ce fel de contract este în caz de existență și care este natura lui ?

În această chestiune cel chemat să acționeze banca este reclamantul Maior N. Ionescu, iar nu soția sa după cum susține pârâta, pentru următoarele considerațiuni :

Reclamantul sot Maior N. Ionescu a făcut oferta băncii, cerând deschiderea de credit până la suma de 400.000 lei ;

Că, prin această plicitațiune el se obligă la o dobândă de 19 la sută la suma ridicată ; precum și la 20 la sută din beneficiul net, timp de 2 ani dela funcționarea atelierului ;

Că tot din ofertă reese că el dorește să fie finanțat, iar nu soția sa, care nu avea în această întreprindere decât rolul de a conduce atelierul, fixându-i-se un onorar de 3.000 lei lunar.

Având în vedere și interogatoriul luat pârâtei, din care reese stabilirea raportului juridic cu reclamantul Maior N. Ionescu, iar nu cu soția sa, ce consta din răspunsul dat că „n'a fost vorba de deschidere de credit și de un împrumut acordat reclamantului de directorul băncii ;

Că așa fiind cele două părți, banca și reclamantul Maior N. Ionescu sunt bine legați înaintea justiției, prin acțiunea intentată, raportul juridic având ființă și ne mai suferind nici o discuțiune.

În ceea ce privește existența unui contract în speța noastră.

Având în vedere cererea adresată băncii, de reclamant ;

Având în vedere scrisorile în copii la dosar, adresate de banca reclamantului cu datele din 8, 11 și 14 Iulie a. c. prin care se debita în contul deschis cu sumele de 5000 lei (cinci mii) 20.000, 9.900 lei ;

Că aceste sume au fost debursate în intervalul dela 26 Iunie a. c., data prezentării cererei băncii, până la data de 17 Iulie, când s'a comunicat reclamantului neaprobarea deschiderii de credit cerut, de Consiliul de administrație ;

Considerând că, deși această ofertă propusă de reclamant era condiționată unui răspuns din partea băncii, atâta timp cât în intervalul dela expedierea ei, până la comunicarea acceptării, intervenind acele plăți făcute de ea în comptul deschis reclamantului, constituiesc un început de executare, o acceptare tacită, care confirmă convenția între părți ;

Că de aci, existența unui contract între părțile litigante fiind categorică, urmează a se determina care este caracterul și natura acestui contract ce formează obiectul discuției ;

Având în vedere că în acest contract ce a luat ființă, banca reprezentată prin cele două persoane fizice, când semnează în numele ei, este obligată valid, conform procurei generale atașată la dosar, și extrasului după procesul-verbal al Consiliului de administrație al ședinței din 19 Septembrie 1920 ;

Că ambele persoane ce au semnat pentru bancă au fost desemnate de Consiliul de administrație și actele produse de ele în numele băncii o obligă, fiind în conformitate și cu dispozițiunile art. 29 din statutele băncii ;

Că dacă alegațiunea susținută de pârâti, că cel mult în cazul de față, obligat ar putea fi numai directorul, care a acordat acest împrumut, se înlătura pe considerațiunile expuse mai sus.

Având în vedere articolul 26 din statutele băncii, care cuprinde dispozițiunea ca : „Comitetul de direcție încuviințează în limitele puterilor ce-i sunt conferite de Consiliul de administra-

ție, toate operațiunile prevăzute la art. 16 din statute, printre care se enumără și operațiunea de deschidere de credit, vânzări și închirieri de imobile, constituiri de societăți în comandită, etc., sub condițiunea ratificării deciziunilor sale de către Consiliul de administrație la prima ședință“.

Că, pe aceste considerațiuni trase din textul art. 26 din statute, pârâta susține că, deși actele au fost făcute și semnate de persoanele cari o reprezintă, nefiind ratificate de Consiliul de administrație nu o pot obliga la nimic ;

Față de această argumentare eronată se răspunde : Banca pârâtă a dat mandat general la 29 Septembrie 1920, tocmai persoanele lor cu care reclamantul a contractat și reprezintă azi banca ;

Că, prin această procură li se conferă dreptul de a încheia orice fel de contracte, care devin opozabile băncii și conform art. 27 din statute. Consiliul delegând puterile sale directorului sau altor funcționari, un mandat general și complet, fără a mai fi supus vreunei ratificări ;

Că acest mandat în parte executat înlătură condițiunea ratificării Consiliului de administrație, prevăzută la art. 16 din statute și spre a evidenția acest mod de a vedea, e destul să ne punem în următoarea ipoteză :

Dacă prin procură, persoanele ce semnează în numele băncii au dreptul să ridice sume mari de bani, pot licita la vânzările silite, etc., etc., cum se poate spune ca o vânzare silită, publică, poate fi anulată de Consiliul de administrație al Băncii, neratificând-o ?

Se poate afirma că împrumuturile făcute și ridicările de bani dela diferiți datornici, sunt condiționate de ratificarea Consiliului de administrație ? Nu.

Considerând deci că acei ce au lucrat în numele băncii, în baza unui mandat și nu au excedat drepturile conferite, actele lor devin opozabile și o obligă pe bancă ;

Că pârâta în speța noastră nu ar fi obligată față de reclamant, atunci când nu s'ar cuprinde în statute autorizațiunea dată de adunarea generală Consiliului de administrație de a delega puterile lui altor persoane. (Dumitrescu, vol. 5, pag. 607 și pag. 606, Lyon Căen, op. cit., D. Alexandresco, tom. IX, partea II, pag. 556 nota și Vidarri, tom. IX, No. 3503, pagina 286).

Considerând că, deși reclamantul a supus oferta condițiunei ratificării Consiliului de administrație, acceptarea plicitațiunei totuși se socotește ca primită fără să fie nevoie de vre-un act scris, atunci când execuțiunea ofertei a fost pusă în lucrare de către cel cărui îi era adresată. (Girard, droit romain, pag. 456, „mais“ „qui après avoir reçu un commencement d'exécution“, anume : contractul esete perfect îndată ce partea cealaltă a întreprins executarea lui).

Acceptațiunea poate să fie expresă sau tacită și aceasta din urmă forma rezultă în mod clar din execuțiunea chiar dată printr'o persoană la o propunere care i-a fost făcută. (Dumitrescu, vol. I, No. 775 ; Capitane, vol. II, pag. 289 ; Planiol, 271-972, vol. II ; Dalloz sub art. 109, No. 340 și urm., cod comercial adnotat).

Că, de undedeci principiul stabilit de doctrină că, executarea sau numai un început de executare, echivalează cu acceptarea.

Considerând că din expunerea de mai sus stabilindu-se existența unui contract, rămâne ca în urma unei analize făcute să determinăm caracterul acestui contract și natura sa.

Că, intru cât pârâta susține că oferta reclamantului tinde la un contract de societate ; această afirmațiune nu poate sta în picioare, atâta timp cât faptele ne spun următoarele :

Din interogatoriul băncii Uniunii Agricole, luat de reclamant reese că a fost vorba de un împrumut pur și simplu, după ce recunoaște prin scrisoarea ei din 17 Iulie ca : „Consiliul de administrație nu a aprobat deschiderea creditului solicitat, după ce debitasse pe reclamant cu suma de 5000 lei în contul creditului ce i s'a deschis“ și după ce avansase încă 39.000-40.000 lei în contul tot al reclamantului ;

Că, atunci când pârâta banca trimetea 20.000 lei Oficiului Economic din București în comptul reclamantului și pentru plata primei rate la mașină comandată și necesară atelierului, avea cunoștință de scrisoarea comercială cu data de 11 Iulie 1923, prin care i se făcea cunoscut de către Oficiu reclamantului, că, banca ce-l va credita și va trimete acontul de 20.000 lei își va lua angajamentul pentru plata celorlalte rate ;

Ca tot cu ocazia expedierii celor 20.000 lei de către pârâtă în contul deschis reclamantului se trecea pe lângă suma acontată și 100 lei drept comision de finanțare ;

Considerând deci, că, în speța noastră, nu poate fi vorba de o societate în comandită simplă sau pe acțiuni atât timp cât pârâtă aci afirmă că este un simplu împrumut, aci recunoaște deschiderea de credit prin scrisorile comerciale existente între părți și state la dosar și într-una din ele vorbește și de un comision de finanțare ;

Că, acest comision de finanțare este tipic deschiderilor de credit și împrumuturilor în general, și de ar fi fost vorba în ofertă de o societate în comandită, atunci nu s'ar fi primit de reclamant nici un avans în contul creditului deschis și ceea ce ar fi adus banca ar fi fost aportul social ;

Că, n'a fost vorba de o societate în comandită mai reese și din lipsa formalităților cerute în acea materie și prevăzut de art. 78 c. comercial, pe când părțile erau chemate a le îndeplini ;

Considerând deci, că din toate cele spuse mai sus fiind stabilit un raport juridic între părți că, în speța noastră, fiind vorba de o deschidere de credit în parte executat, obligă în mod valid pe banca pentru actele săvârșite de mandatarii ei împuterniciți și care nu au excedat limitele puterilor ce li s'au dat, răspunzând în același timp și pentru restul obligațiunei luate prin contract și acceptată tacit ;

Că, întru cât interpretarea comptului deschis fiind făcută brusc de bancă, iar reclamantul Maior N. Ionescu pus în imposibilitate de a-și respecta angajamentele încheiate în scopul întreprinderii sale, în mod evident s'a ocazionat daune de ordin moral și material, la care banca pârâtă este chemată să le repare determinându-le ;

Având în vedere că beneficiile ce ar fi rezultat pentru reclamant dacă s'ar fi cumpărat la timp, războaiele și mașinile necesare atelierului, ar fi fost apreciabile ; bazați pe motivul simplu că la data aceea, conform facturii, costul lor se ridică la 209.000 lei pe când azi poate nici cu un milion nu se pot cumpăra ;

Că, întru cât, acele mașini se cumpărau din Ceho-Slovia și la data comenței leul nostru era egal cu coroana, pe când azi depreciindu-se 5—6 lei românești, prețesc o coroană, îndreptățește în parte pe reclamant asupra daunelor cerute ;

Că, așa fiind acțiunea intentată de reclamantul Maior N. Ionescu contra Băncii Uniunii se consideră ca fondată și ca atare admisă în parte : declarându-se reziliat contractul de deschidere de credit intervenit între ea și în parte executat ;

Că, în ceea ce privește daunele cauzate prin neexecutarea contractului, tribunalul în suverana sa apreciere le fixează la suma de 200.000 lei.

Pentru aceste motive, redactate de d-l judecător Ilie M. Ionescu, tribunalul admite în parte acțiunea, etc.

(ss) Gh. Vasiliu, Ilie M. Ionescu.

NOTA. — Sentința tribunalului Olt pune în discuție și desieagă bine mai multe chestii de drept, pe cari le vom analiza în cuprinsul acestei note. Nu intrăm în examinarea contractului de deschidere de credit, deoarece el rezultă în mod neîndoios din faptele expuse de tribunal. Discuțiunea speței ne atrage atenția către alte probleme juridice, dintre cari interesant de știut este în prim rând, dacă delegația dată de consiliul de administrație directorului unei

societăți obligă pe societate, pe consiliul de administrație, sau pe directorul societății ?

Fundamentul societății, puterea ei discreționară îl formează adunarea generală. Ea aprobă statutele, care alcătuiesc legea de conducere a societății, face apoi actul constitutiv, care confirmă existența statutelor, creiază contractul social, ființa juridică, personalitatea societății. (1) Odată societatea alcătuită, adunarea generală se convoacă rar, ea nu mai are alt rol decât controlul actelor săvârșite în cursul arierului de gestiune. (2)

Un corp însă cu atribuțiuni deliberative și executive este consiliul de administrație. El poate îndeplini toate actele, care formează obiectul întreprinderii sociale și cari sunt cuprinse în statute și actul constitutiv. (3) Deoarece consiliul de administrație nu se poate reuni zilnic și pentru operațiunile sociale să nu sufere în îndeplinirea lor la timp el trece, o parte sau toate puterile sale unei persoane streine, numită director, sau unui membru din consiliul de administrație, numit administrator-delegat, gerant, sau unui număr din membrii consiliului de administrație, numit comitet de direcțiune consiliu de direcțiune, comitet executiv. Acești reprezentanți ai consiliului de administrație, în toate actele ce îndeplinesc, obligă societatea, sunt mandatarii societății.

Societatea nu poate opune terțelor persoane excepția de neregularitate a delegații, pe care consiliul de administrație o dă reprezentanților săi, deoarece terții nu pot cunoaște scriptele societății. (4) Dacă poate fi vorba de o răspundere a consiliului de administrație, sau a reprezentanților săi, această răspundere este numai față de societate și numai în cazul când consiliul de administrație transmite puteri, pe care nu le are, sau își alege reprezentanți cunoscuți de toată lumea ca persoane incapabile. Acestea fiind principiile generale în materie de societate, tribunalul Olt constatând că statutele societății încuvințează consiliului de administrație puterea de a numi un director și de a-i transmite printre alte drepturi și pe acela de a încheia cu terții contracte de deschidere de credit, bine a hotărât obligând în speța societatea pârâtă față de reclamant în cererea sa.

Dar se obiectează că deschiderea de credit solicitată trebuia aprobată de consiliul de administrație. Tribunalul Olt răspunde, cu drept cuvânt, că directorul societății executând în parte această cerere executarea înseamnă acceptare. Aceasta este a doua chestie de drept bine soluționată de tribunal. Intr'a-devăr, propunătorul poate fixa într-o convenție orice termen, orice condiție posibilă și care nu atinge bunurile moravuri și ordinea publică, dacă partea cealaltă o primește convenția este valabilă.

Important este ca actul de voință, consimțământul să reiasă în chip neîndoios. Consimțământul poate fi verbal sau scris ; în multe împrejurări simpla tăcere echivalează cu un consimțământ dat. Consimțământul poate fi și tacit rezultând din fapte, care-l indică în mod lămurit. Articolul 1533 din codul nos-

1) M. A. Dumitrescu, Codul de Comerț, vol. 4, No. 953 ; Manard Tratatul de diritto commerciale, vol. II, p. 187.

2) C. Vivante, Trattato di diritto commerciale, vol. II, ed. VIII, No. 547.

3) M. A. Dumitrescu, op. cit., vol. 5, No. 1850 și urm. ; Lyon-Caen et Renaut, Droit commerciale, vol. II, éd. IV, No. 8353 ; Ed Thaller, Des sociétés commerciales, vol. III, No. 1126.

4) D. Alexandresco, Dreptul civil român, vol. IX, p. 558, notă, Ef. Antonescu, Cod comercial adnotat, vol. II, p. 272 ; C. Vivante, op. cit., No. 549 ; Cas. III, decizia No. 520/1923, Curierul Judiciar No. 88/1923.

tru civil, corespunzător articolului 1985 din codul civil francez face un caz de mandat tacit din faptul că mandatarul, fără să răspundă, execută în tot sau în parte mandatul; iar autorii, pe cale de generalizare, fac din executarea unei propuneri fără răspuns un caz tipic de consimțământ tacit în tot domeniul obligațiilor. Așa de pildă: Se trimite niște marfă spre vânzare, dacă destinatarul expune marfa la vitrină, sau o marchează și o trimite în magazie, acest fapt înseamnă acceptare. (5)

Tribunalul Olt acordă în speță și daune materiale și morale. Ideia daunelor morale constituie a treia chestie de drept soluționată de tribunal. Aprobăm ideia daunelor morale în materie contractuală. În delict și quasidelict daunele morale se acordă fără nicio rezervă (6); în obligațiile contractuale majoritatea doctrinei și jurisprudenței le respinge. Argumentul juridic este următorul:

În domeniul contractelor obiectul obligațiunii îl formează interesele bănești. Daunele morale n'ating aceste interese, nu pot micșora patrimoniul creditorului, ele nu se pot aprecia în bani. (7) O parte din doctrina și jurisprudența franceză a început să pregătească terenul în justiție și daunelor morale contractuale, invocând raționamentul că atingerile morale aduc și ele pagube destul de simțite; că dacă între daunele morale și prețuirea bănească nu se poate stabili un echilibru perfect, nu armeană că ele trebuie să rămână fără nici o despăgubire, să nu li se acorde o sumă de bani în măsură posibilă; că privită chestia din acest punct de vedere nu este nici un motiv să se facă deosebire între daunele morale extracontractuale. (8) Această teorie face un act de justiție completă dând satisfacție și oamenilor, cari până acum fiind lăsați în afara de lege, erau suferiți de multe ori să-și facă dreptate singuri.

P. VASILESCU

Doctor în Drept din Paris, Avocat

JUDECĂTORIA OC. RURAL BEREȘTI (Covurlui)

Audiența dela 11 Iunie 1923

Președinția d-lui D. COTRUȚ, Judecător

Const. O Zugravu cu Anton Iorga

Carte de judecată No. 85

Arvună. — Vânzare. — Imposibilitate de a se realiza. Facultatea din partea unuia din contractanți de a se dezice. — Arvună îndoită. — Art. 1298 c. civ., 1590 c. civ. fr., 1217 § 2 c. civ. ital., art. 336 § 2 c. civ. german, art. 1224 cod. Calimach, art. 910 cod. austriac, art. III, cap. II codul Andronache Donici, art. III, partea 2-a, cap. II codul lui Caragea.

In conformitate cu dispozițiunile art. 1298 c. civ. dacă vânzarea nu s'a executat prin culpa uneia din părțile contractante, aceasta va pierde arvuna dată sau o va întoarce îndoită, având-o primită, dacă partea care nu este în culpă, nu ar alege mai bine să ceară executarea vânzării.

5) M. A. Dumitrescu op. cit. Vol. I, No. 775 și urm.; M. Plantol Droit civil. T. II, éd IV, No. 972; G. Baudry-Lacant nerie-L. B rde. Des obligations T. I, No. 43; Aubry et Rau. Cours de droit civil français T. IV, éd. IV, p. 293; M. L. Larombière. Des obligations T. I, No. 11.

6) Curierul Judiciar No. 17/1915, Cas. I, No. 508/1904.

7) Dreptul No. 50/1899 cu nota d-lui D. Alexandrescu; T. Huc. Commentaire théorique et pratique du Code civil T. 7. No. 147; F. Laurent. Principes de Droit civil français T. 13, No. 281; G. Baudry-Lacantinerie-L. Barde op. cit. T. III, No. 840.

8) M. Plantol op. cit. T. II, No. 252; Boistel. Philosophie du droit T. I, p. 24; D. P. 1904, I, 449; Sirey 1873, 2, 217; D. P. 99, 2, 465; Curierul Judiciar No. 24, 1922.

Prin arvună (arrha) se înțelege ceea ce una din părțile contractante, în genere cumpărătorul, dă celeilalte fie pen ru asigurarea executării contractului, fie pentru a-și procura mijlocul de a se putea desista de el. În cazul întâi, este un mijloc de perfecționare a contractului, în cel dealdoilea un mijloc de dezicere, după dare de el. Textul codului nostru civil spre deosebire de cel francez, consideră arvuna în ambele înțelesuri.

În speță însă constatându-se din cuprinsul „sdelcei” dintre cumpărător și vânzător că ei au consimțit la o clauză de dezicere în convențiunea lor, și întrucât vânzarea nu numai că nu s'a desăvârșit la timp, dar nici nu era posibilă, cumpărătorul este în drept să ceară arvuna îndoită, fără să mai fie nevoie de a-l pune în întârziere pe vânzător, și fără ca judecata să poată acorda un termen de grație.

Judecata,

Asupra prezentei acțiuni pentru restituire de arvună;

Având în vedere actele aflate la dosar, și susținerile părților din ședința dela 8 Iunie c. când pronunțarea s'a amânat pentru termenul de azi, cum se vede din jurnalul cu acea dată;

Având în vedere că prin această acțiune înregistr. la No. 3614/923 reclamantul Const. Zugravu din com. Gănești tinde a se vedea obligat pârâtul Anton I. Iorga, din aceeași comună, a-i restitui arvuna îndoită primită la înscrisul cu data de 10 Mai 923, 6000 lei, întru cât contractul de vânzare nu s'a executat din culpa sa;

Având în vedere că, prin «zdelca» aflată la dosar, cu data de 9 Martie 1923, Anton I. Iorga, vinde de bună voie și nesilit de nimeni, lui Const. Zugravu, una casă de locuit cu 2 odăi, împreună cu atenansele ei, care se mărginește la răsarit cu gârla Hornicea, la apus cu casa Primăriei Gănești, la sud cu Ghiță Oie despărțit printr'un pârâu și la nord cu Matache Rușilă, cu preț de lei 62.000 din care a primit ca arvună vânzătorul 3.000 lei, iar restul de 59.000 lei, la facerea definitivă a actului, când va trebui să fi autentificat, după cum zice sdelca;

Că însă, a 11 a zi, la 10 Martie, vânzătoru mai cere și obține încă 3000 lei din cei 59.000 lei cât mai avea de primit, după cum se vede din adaosul din sdelcă, necontestat;

Că acest înscris semnat de ambele părți mai prevede, că atunci când la timpul hotărât 1 Aprilie 1923, nu se urmează cu banii „cumpărătorul rămâne pierdut de arvună, iar vânzătorul îi restituie dublu, când va întoarce vânzarea”.

Că vânzătorul conform acestei sdelci era responsabil 1) a se prezenta cu actul (hotărârea T. ib. Covurlui prin care ar fi dovedit că este proprietar; 2) să aibă consimțământul și celorlalți comoștenitori și 3) în cazul când precedentele 2 condițiuni, nu s'ar fi îndeplinit, vânzătorul restituie arvuna dublă, iar obligațiunea stabilită cumpărătorului era ca în ziua de 1 Aprilie 1923 să înmăneze și restul banilor vânzătorului și la care dată, urmă să se facă și actul de vânzare;

Că rezultă din aceasta, astfel, că perfectarea vânzării între părți era condiționată, și momentul desăvârșirii contractului era chiar acela al confecționării actului 1 Aprilie 1923, după cum stabilise părțile;

Având în vedere că la interogatorul luat pârâtului, în ședința dela 15 Mai a. c el a confirmat că a convenit să vândă reclamantului casa cu locul ei 62.000 lei, din care a primit 6000 lei ca arvună, când a făcut sdelca, în dublu exemplar;

Având în vedere, că diu mențiunea făcută în josul sdelci dela dosar, semnată numai de pârâtul vânzător Anton Iorga, rezultă că părțile s'au prezentat la 2 Aprilie 1923 pentru facea actului, dar din cauză că averea nu este împărțită între frați și sunt minori, nu s'a putut face actul, obligându-se să dea arvuna la 12 Aprilie 1923;

Că însă această mențiune deși prevede că ambele părți s'au prezentat nu arată cătuși de puțin, dacă cumpărătorul a consimțit că la 16 Aprilie să primească arvuna înapoi pur și simplu și nu așa cum se convenise în sdelcă, adică în doct cum o și reclamă;

Că prin urmare, această mențiune din josul sdelci, confirmă încă că vânzarea vorbită în sdelcă, era sub condiție suspensivă;

Considerând că în conformitate cu dispozițiile art. 1298 c. civ. dacă vinderea nu s'a executat prin culpa uneia din părțile contractante, aceasta va pierde arvuna dată sau o va întoarce îndoită, având-o primită, dacă partea care nu este în culpă, nu ar alege mai bine să ceară executarea vânzării;

Considerând că prin arvună (arrha) se înțelege ceiace una din părțile contractante, în genere cumpărătorul, dă celeilalte, fie pentru a asigura executarea contractului (a rha confirmatorie) fie pentru a-și procura mijlocul de a se putea desista de el (arrha paenitentialis). *Alexandresco*, Dreptul civil Român, vol. VI, pag. 287, 288).

Că în cazul întâi, arvuna este un semn al perfecțiunii contractului „*argumentum emptiois et venditionis contractae*”, în cazul al doilea o facultate pentru părți de a se putea dezice sau lepăda de contract (*faculté dedit*) *Rengeld oder R-nbusse*, după denotațiunea germană (*Alexandresco*, opul și locul citat).

Că arvuna ca și clauza penală presupune existența unei obligațiuni principale a cărei accesoriu este;

Considerând că dacă arvuna a fost dată în scop de a asigura executarea contractului (*arrha confirmatoria*), ca un semn numai a săvârșirii, tocmei (art. 1220 Codu Calimach) sau sa o siguranță pentru împlinirea ei, după cum se exprimă art. 908 codu civil austriac, ea are în caz de inexecutare a contractului, din cauza uneia din părți, toate caracterele și efectele clauzei penale, iar dacă din potrivă, arvuna are caracterul unei clauze de (arrha paenitentialis) art. 1224 c. Calimach, art. 910 c. austriac ea se deosibește de clauza penală, căci în asemenea ipoteză, partea vinovată de neexecutarea contractului nu se poate lăsa de el, dacă partea nevinovată urmărește executarea lui;

Considerând că din textul codului nostru civil reese în mod precis că legiuitorul român spre deosebire de cel francez care vorbește de arvună numai cu ocazia promisiunii de vânzare (*promission du vente*) în art. 1590 c. civil fr. și unde arvuna este privită ca o facultate de a se putea dezice (*faculté de dedit*) ori globire de dezicere, cum spune codu lui Andronache Donici (art. III cap. II) și codul lui Caragea (art. III partea 3-a cap. 2) textul nostru—zicem—consideră arvuna ca un semn al perfecțiunii contractului și ca mijloc de constrângere la executarea lui.

Că modul de vedere al legiuitorului nostru actual și al codului Calimach are origina în vechiul drept roman care neîndoios consideră arvuna ca fiind dată în scopul executării contractului (arrha confirmatoria);

Considerând, că astfel pe când art. 1590 codu civil francez dispune: „Si la promesse de vendre a été faite avec des arrhes, chacun des contractants este maître de s'en départir: celui qui les a données en les perdant et celui qui les a reçues en restituant le double”. Codul lui Calimach în art. 1220 grăește: «ceiace se da la începutul unei tocmei, trebuie să se socotească numai ca un semn al săvârșirii tocmei sau ca o siguranță pentru împlinirea ei, dacă nor fi urmat deosebită vorbă, pentru aceasta, între alcătuitori și aceasta se numește arvună»;

Că în definitiv partea finală a art. 1298 c. civ. nu este decât traducerea art. 1217 § II din codu italian: „La parte che non e in colpo, senon perferisce di ottenere l'adeum grimento della convenzione puo tenersi la caprava ricevuta, o domanderi il doppio di quella che na data” și în consecință, arvuna nu poate avea în dreptul nostru decât caracterul care l'are în codul italian, or în acest caz, ea nu poate avea caracterul unei clauze penale, afară numai dacă părțile nu i-a dat acest caracter, prin voința lor expresă, și se consideră ca un semn al perfecțiunii contractului și ca un mijloc de constrângere la executarea lui (*Giorgio Giorgi*, Teoria della obbligazioni dirita moderno italiano vol. IV 467, pag. 544);

Că prin urmare părțile pot foarte bine prin convenția lor să stipuleze o *globire de căință*, (clauză de dezicere, clauze de dedit), după cum glăsuște art. 1222 din condica Calimach: „Dacă la încheierea tocmei s'a hotărât anume numai ce trebuie să plătească una sau altă parte, de se va trage din tocmeală înainte de îndeplinirea ei, atunci spune aceasta se zice: *globire de căință*. La această întâmplare, trebuie ori să se îplinească tocmeala sau să se plătească globirea”.

Că în consecință cel mai bun criteriu în această materie

este în intențiunea părților contractante, dacă părțile au înțeles să stipuleze facultatea de dezicere prin care ele se poate lepăda de contract, aceia care au dat arvuna abandonând-o, iar aceia care a primit-o restituind-o îndoit;

Că însă, în caz de îndoială arvuna nu va avea acest caracter, căci zice art. 336 § II din cod. civil german; „La caz de îndoială, nu se consideră arvuna ca fiind dată cu titlu de dezicere”, aceasta cu drept cuvânt pentru, că în conformitate cu dispozițiunile art. 969 c. civil, convențiunile au putea de lege între părțile contractante;

Considerând, că după cum se exprimă un distins autor: „fie că va constitui după împrejurări o clauză penală, în înțelesul art. nostru 1298 fie o clauză de dezicere, în înțelesul art. 1590 c. civil francez, convențiunea relativă la arvună, fiind ac esorie, nu poate ca atare subzista, decât dacă convenția principală este valabilă, dacă ea n'a fost desființată prin îndeplinirea vre-unei condițiuni rezolutorie la care era supusă, și pe cât timp executarea vânzării n'a devenit imposibilă prin caz fortuit” (*Matei Cantacuzino*, Elemente de drept civil, pag. 634);

Considerând însă, că în speță, din chiar coprinsul „sdelci” dela dosar, se constată, că părțile au consimțit la o clauză de dezicere în convențiunea lor, întru cât se condiționa desăvârșirea ei la 1 Aprilie 1923, când vânzătorul trebuia la facerea actelor să aducă și consimțământul celorlalți comștitori și actu doveditor că imobilul este moștenire dela părinți, iar cumpărătorul se obligă atunci să plătească restul banilor, fiecare sub sancțiunea restituirii arvunei îndoite de către vânzător și a pierderii ei de cumpărător”.

Că în consecință s'ar viola atât convenția părților, cât și textul legi art. 1298 c. civil, dacă vânzătorul pârât care n'a executat vânzarea, n'ar fi obligat la îndoitul arvunei;

Că este absolut exclusă simpla mențiune făcută în josul „sdelci” a deziceri dela vânzare și a modificării clauzei de restituirea arvunei, să aibă vre-un efect asupra actului în sine, întru cât din nimic nu rezultă acordul consimțământului părților, neputând fi vorba de o obligațiune unilaterală, dar de o convențiune sinalagmatică, care nu poate fi schimbată de cât prin alta la fel;

Că așa fiind, zadarnic se susține de pârât că dispozițiile art. 1298 c. civ. n'ar fi de ordine publică, și că părțile printr-o convențiune particulară ar putea conveni ca arvuna de restituit de către vânzător să nu fie îndoită, dar simplă și această discuțiune a caracterului dispozițiilor menționatului text devine inutilă, odată ce este cert că mențiunea din dosul sdelci nu poate avea nici o forță obligatorie pentru reclamantul cumpărător nefiind bilaterală, neconstatând consimțământul său;

Considerând, că în ceiace privește susținerea pârâtului că este dispus a efectua vânzarea mai departe, și că n'a fost pus în întârziere, în conformitate cu dispozițiile art. 604 pr. civ. și 1114 cod, civil, și chiar pus în întârziere, ar mai putea-o face.

Considerând, că aceste texte referitoare la ofertele reale de plată și consemnațiuni, au a fi respectate de debitorul unei obligațiuni, atunci când convenția la care plata se raporta este desăvârșită, există, și creditorul refuză numai de a primi valoarea datorită;

Că în adevăr art. 1114 c. c. prevede: «Când creditorul unei sumi de bani refuză de a primi plata, debitorul poate să-i facă ofertă reală, și refuzând creditorul de a primi, să consemne suma. Ofertele reale urmate de consemnațiuni, liberează pe debitor»;

Că art. 605 pr. civ. dispune: Spre acest sfârșit el va face creditorului prin mijlocirea unui agent de . . . o somațiune ca să primească valoarea datorită;

Că pentru ca prețul vânzării să fie datorit, trebuie ca contractul, să fi fost desăvârșit prin consimțământul părților;

Considerând că în speță acest consimțământ al părților, acest contract, era să se încheie la un timp determinat, de părți, prin sdelcă „la 1 Aprilie 1922” când era să se facă și să se semneze și contractul scris, când vânzătorul Anton I. Iorga, se obliga a aduce și consimțământul celorlalți moștenitori, și actu doveditor că este proprietarul imobilului ce vroia să alieneze;

Că prin urmare vânzarea între părți, era sub o îndoită condiție suspensivă.

Considerând că condiția suspensivă este un eveniment viitor și încert care suspendă existența unei obligații, și o obligațiune constituită sub asemenea condiție, nu este perfectă, după cum zice art. 1017 c. civ. de cât după îndeplinirea evenimentului, ceea ce înseamnă, că până la acest moment ea nu și are ființă și ceea ce există până atunci este numai speranță de a vedea născându-se sau după cum spuneau cei vechi: „Nihil adhuc debetur, sed spes est debitum ivi“;

Că neexistând, nici reclamantul Const. O. Zugravu, cumpărător sub condiție nespensivă, n'avea obligațiunea de a face oferta reală a prețului, de a face somațiunea și în urmă consemnațiunea sumei amintite în menționatele texte;

Considerând că în contractul de vânzare, obligațiunea cumpărătorului de a plăti prețul este numai o obligațiune corolativă aceleia a vânzătorului de a preda lucru vândut;

Că în speță, nu numai că părătul vânzător, n'a predat imobilul reclamantului, dar prezentându-se la 2 Aprilie 1923 a făcut mențiunea că nu mai poate face vânzarea căci „averea nu este împărțită între frați și sunt minori în cauză“;

Că în consecință nici cumpărătorul n'avea obligațiunea de a-i plăti prețul sau consemna;

Considerând că deasemenea zadarnic susține părătul vânzător că pus în întârziere fiind ar mai putea încă efectua vânzarea, în care scop a prezentat procesul verbal al Portărelului Trib. Covurlui din 28 Martie 1905, prin care a pus în posesie pe Ileana I. Iorga, mama vânzătorului asupra unei case cu beciu și atenanse, bucătărie și a unui loc de 20 prăjini din com. Gănești, cu megieșile acolo arătate, prevăzute acestea în cartea de judecată No. 498/904 a Judecătoriei ocol. Hornicea precum și una declarație sub semnătură privată a fratelui său Ion T. Iorga din 21 Martie 1923 prin care și-ar da consimțământul la această vânzare făcută înaintea Comandantului Închisorii militare a Corpului 3 Armată, pe cari acte reclamantul nici nu le-a discutat și care acte, cu drept cuvânt, nu mai pot fi luate în discuție, cât timp părătul pus în întârziere, prin acțiune, anterior judecării, n'a perfectat vânzarea;

Considerând că în adevăr este constant, că acțiunea în judecată este cea mai puternică punere în întârziere;

Că se constată în speță, că aceasta a avut loc la 26 Aprilie 1923, cum se stabilește din petiția de introducerea acțiunii de față, registr. la No. 3624 din acea zi;

Că de atunci până astăzi părătul vânzător nu și-a îndeplinit obligațiunile pe care și le luase prin sdelcă, și cari conduceau la încheierea contractului;

Considerând, că de sigur reclamantul Zugravu față de mențiunea din josul sdelci, și întru cât părătul nu i-a restituit arvuna, până la data de 16 Aprilie 1923, arătată în mențiunea făcută de părăt, a intentat acțiunea de față, pentru restituirea arvunei, pe care o susține, neconsimțind la un termen de grație, la care să-și efectueze vânzarea;

Că în asemenea împrejurări de fapt și de drept, nici Judecătorul nu poate acorda o asemenea prelungire, căci ar fi absolut arbitrară și cu atât mai mult față de cele indicate în mențiunea din josul sdelci, adică, că averea este în indiviziune și sunt minori în cauză;

Considerând, că în adevăr față de această mențiune, simpla declarație, presupus făcută și semnata de un oarecare Ion T. Iorga, înaintea unei autorități cu totul incompetentă în asemenea materie, nu poate face absolut nici o dovadă nici de consimțământul său valabil, nici de consimțământul celorlalți moștenitori amintiți, și nici că n'ar mai fi alți minori în cauză, și nici cel puțin ca acest Ion T. Iorga ar fi unul din moștenitori, care ar avea vocațiune la succesiunea rămasă, de pe urma Ileni U. Iorga, mama părătului vânzător, și care ar fi făcut obiectul vânzării de față;

Considerând, că în asemenea condițiuni, efectuarea vânzării, a fost imposibilă dela început, părătul vânzător a știut de sigur aceasta și cu nimic n'a făcut dovada că a fost pus în imposibilitate de a ști că mai sunt și alți moștenitori în cauză și că averea este în indiviziune, și deci că n'a fost în culpă;

Că conform dispoz. art. 1306 c. civ. pot cumpăra și vinde toți căroră nu le este oprit prin lege;

Că incapacitatea este excepțiune, și în afară de incapacitățile de drept comun (minori, interzisul, etc.) cari sunt generale și se aplică vânzării ca la toate contractele, există incapacități speciale vânzării, cari privesc persoane capabile, și

care au prin urmare natura unei interdicțiuni sau a unei prohibițiuni de cât a unei incapacități (*Planio*, Droit civil, tom. II-ème, No. 1411, pag. 473);

Că printre acestea, este acela care nu este proprietarul lucrului vândut, cum este proprietarul în indiviziune;

Considerând că așa dar în speță, vânzarea n'a fost posibilă, fără să nu fi fost viciată, desigur în prejudiciul cumpărătorului nici la data stabilită prin sdelcă, la 1 Aprilie, când de altfel cumpărătorul nu s'a prezentat—fapt fără importanță—nici a doua zi, nici dela data intentării acțiunii până azi și nu va fi posibilă nici de azi înainte, până când natural stările de indiviziune și de minoritate a comoștenitorilor tutulor și a unora din moștenitori enunțiați în mențiunea semnată de părătul vânzător, nu vor înceta.

Că prin urmare, un asemenea termen de grație este absolut inadmisibil, și ca atare cată a fi respins, iar acțiunea pentru restituirea arvunei îndoite, admisă, ca fiind în totul fondată.

Judecător, (ss) D. Cotrutz

Grefier (ss) Șt. Guriță

NOTA. — Soluțiunea dată prin cartea de judecată de mai sus este juridică și bine motivată. Doctrina și jurisprudența sunt constante asupra acestui punct. Vezi în acelaș sens Jud. Oc. Iași, 251 din 28 Aprilie 1914, în *Curierul Judiciar* No. 47/914, pag. 389 și urm.; Curtea de Apel Craiova, decizia din 16 Martie 1896, în *Dreptul* No. 35/96 pag. 304 și urm. Ca doctrina se pot consulta cu folos *Baudry*, III, 459, *Laurent*, XXIV, 27, *Aubry et Rau*, (Ed. 5-a), V, § 349 pag. 19 și nota 37 cu autorii citați; *D. Alexandresco*, op. cit. capit. «Despre arvună» (N. R.).

— A apărut în editura Tip. «Curierul Judiciar», No. 2 din **Biblioteca Marilor Procese**, sub direcțiunea cunoscutului publicist și avocat **I. Gr. Periețeanu**, cu concursul unui comitet de distinși juriști, având ca Secretar de redacție pe d. av. V.V. Stanciu.

Acest număr de peste 150 pagini, imprimat pe hârtie velină, cuprinde în întregime **Drama dela Technica Minieră** și în anexe Portretele grafice și literare ale Procurorului George Ionescu, care a susținut acuzarea și ale avocaților pledanți în această afacere: D-ra Margareta Paximade, Iordache Chihaia, Pompiliu Ioanițescu, Radu D. Rosetti, Gr. L. Trancu-Iași. *Prețul acestui volum lei 85.*

S'a pus sub presă **No. 3 Biblioteca Marilor Procese**, care cuprinde în prima parte: **Procesul Amira**: Testament evacuat la Moscova. Reconstituirea lui (Pledoariile rostite la Înalta Curte de Casație de d-nii avocați S. Rosental, C. G. Dissescu, Mihail Antonescu, Istrate Micescu și Longin Heliade-Rădulescu, conținând sentința Trib. Ilfov s. II, decizia Curții de Apel Buc. s. IV-a cu *Nota* d-lui Prof. D. Alexandresco și decizia Înaltei Curți de Casație.

În partea II-a: Pledoariile d-lor avocați Matei Cantacuzino și Mihail Christea înaintea Secțiunilor Unite ale Înaltei Curți de Casație, în faimosul proces al exproprierei pădurilor din Basarabia.

Abonamentul anual costă: 800 lei p. Autorități, Case de Comerț, particulari; 500 lei p. avocați și 400 lei pentru magistrați.

A apărut **Jurisprudența Generală** No. 5, cu data de Joi 7 Februarie 1924, sub direcțiunea d-lui consilier **Gr. Conduratu**, cuprinzând 87 de hotărâri ale Curții de Casație și ale diferitelor instanțe judecătorești din țară, cu numeroase *Note*. *Prețul 20 lei.*

Abonamentul anual: 800 lei pentru Autorități și Case de Comerț, 500 pentru avocați și 400 pentru magistrați.